

OP EIGEN WIJZE

Achter de schermen bij de gemeente Diemen

Samenstelling en redactie: Kees Schelling

DEZE UITGAVE IS OPGEDRAGEN AAN
WETHOUDER LEX SCHOLTEN VOOR HET
OP GEHEEL EIGEN WIJZE INVULLING GEVEN AAN
16 JAAR WETHOUDERSCHAP IN DIEMEN.

©2022

Eerste druk maart 2022

Samenstelling en redactie: Kees Schelling

Omslagontwerp en vormgeving: Kees Klaver

Illustraties: Robert Vulkers

Uitgave: gemeente Diemen

Druk: Multicopy Diemen

ISBN/EAN: 978-90-9035846-8

NUR-code: 600

OP EIGEN WIJZE

Achter de schermen bij de gemeente Diemen

Samenstelling en redactie: Kees Schelling

INHOUD

VOORWOORD

INLEIDING

OP ZOEK NAAR REK IN DE REGELS	9
De laatste boerin	11
Het zal je maar gebeuren	14
De Brede HOED; van de wieg tot het graf	16
Donker baksteen	18
Friends	21
Ludiek handhaven	25
EEN FANTASIEVOLLE AANPAK	27
Diemen vanuit de ruimte bekeken	29
Nivellering tijdens de Kinderzomerspelen	30
Mister Ajax	31
De Regenboog	33
Scheerlicht over Diemen	34
Barry de Lama	37
Oudkomers	39
GEWOON DOEN	41
Bestuurlijk aftasten	43
De strippenkaart	44
Zo wit als een laken	45
Dubbel is beter	47
Klein, dus fijn	48
Van projectleider tot hoofdaannemer	49
De creditcard	50
Niet klein maar groots	52

INITIATIEF NEMEN	55
Haal die eierschaal van je hoofd	57
Van overweg naar spooronderdoorgang	59
Slingerpaadjes door het groen	62
Holland Park: conserveren en uitnodigen	66
BUITEN DE GEBAANDE PADEN	69
Faillissement van Diemen afgewend	71
Corrie	72
Je bent er wel van, maar je gaat er niet over	74
De heipalen van DAS	78
Gezond in de stad	79
Hoe een koe een haas vangt	83

VOORWOORD

Eén van de dingen die me in de gemeentelijke organisatie van Diemen aanspreekt, is dat we een goede manier hebben gevonden om echt iets te betekenen voor bewoners, instellingen en bedrijven. Natuurlijk doen andere overheden en organisaties dat ook zoveel mogelijk, maar in Diemen hebben we dat goed in onze genen weten te krijgen.

Onze aanpak kenmerkt zich door niet alleen maar naar regels en richtlijnen te kijken, maar ook door soms op een onalledaagse en originele manier aan de slag te gaan. Als regels tot gevolg hebben dat niet bereikt wordt wat maatschappelijk wenselijk is, dan zoeken we graag naar rek in die regels. Er zijn ook situaties waarin we initiatief nemen, ook al behoort dat niet tot ons takenpakket. En soms proberen we iets te bereiken door een fantasievolle of creatieve aanpak. Alles vanuit het belang van bewoners, instellingen en bedrijven. Het gaat hierbij vaak ook om durf en slagvaardigheid, om gewoon aanpakken.

Ik wil uit mijn eigen praktijk een mooi voorbeeld geven van die eigen Diemense werkwijze. Het voorbeeld stamt uit begin 2021. Het aantal coronabesmettingen loopt hoog op. Er wordt door het kabinet gesproken over nieuwe, strengere maatregelen. Wat tot dan toe voor ondenkbaar werd gehouden, is echt aan de orde: de instelling van een avondklok wordt serieus overwogen. In die periode stuit ik op een aantal opvallende tweets van Jason, op dat moment woonachtig in Diemen. Jason kreeg landelijke bekendheid omdat hij jarenlang te maken had met jeugdzorg en omdat hij strijdt tegen de gesloten jeugdzorg in Nederland. Hij kampt nog steeds met veel psychische klachten uit die periode, maar het gaat wel steeds beter met hem. Hij studeert en woont zelfstandig in een piepkleine containerwoning op de Bergwijkdreef. Uit zijn tweets blijkt dat Jason enorm bang is voor de avondklok. De gedachte dat hij opgesloten moet zitten, niet naar buiten kan, beangstigt hem. Hij maakt tot nu toe namelijk elke nacht een wandeling, omdat het dan rustig is en de omgeving zonder prikkels is. Dat zou straks met een avondklok niet meer kunnen. 'Ik raak in paniek', tweet hij.

Ik voel me geraakt door zijn persoonlijke problematiek en reageer: 'Beste Jason, als het zover komt, dan gaan we daarvoor een oplossing vinden, maak je geen zorgen.' Niet dat ik meteen weet hoe, maar als er een avondklok komt, zal hier toch een uitzondering voor komen? En anders zullen we in Diemen zelf een oplossing verzinnen. De avondklok komt er snel, maar er is geen uitzondering voor mensen met psychische problemen. Wat te doen? Ik overleg met verschillende medewerkers en met de politie. Als het kabinet voor deze groep geen oplossing biedt, dan maken wij maar een eigen regeling in Diemen. We kiezen er in Diemen uiteindelijk voor dat de politie bij deze groep de avondklok

niet zal handhaven. En Jason is de eerste die gebruik kan maken van die regeling. De wijkagent levert een brief waarin dat staat persoonlijk bij Jason af. Als hij tijdens een nachtwandeling staande wordt gehouden door de politie, kan hij gewoon die brief tonen. Hij kan dus op een moeilijk moment toch gewoon de deur uit, als dat nodig is. Alleen die gedachte stelt hem al gerust.

We kleuren zo in Diemen dus enigszins buiten de lijntjes, maar in onze veiligheidsregio wordt de problematiek herkend en erkend. Onder leiding van burgemeester Halsema van Amsterdam spreken we af dat de hele veiligheidsregio het zo gaat doen. En zo komt het ook landelijk in het Veiligheidsberaad aan de orde, want voor deze kwetsbare groep moet natuurlijk in het hele land een uitzondering komen. En veel te laat, maar enkele weken later is er ook landelijk een regeling.

Dit verhaal vertel ik niet om te laten zien dat we het in Diemen nu allemaal zo goed doen, want ook bij ons gaat best wat mis en we kunnen niet alle problemen oplossen. Het gaat ons om de manier waarop we onze waarden omzetten in concrete acties. We willen graag uitdragen wat ons drijft en hoe dat betekenis krijgt voor onze inwoners en bedrijven. We koesteren die waarden en willen ook het gemeenschappelijk gevoel hierover vergroten. Om die reden hebben we een boekje gemaakt met een aantal mooie voorbeelden uit de dagelijkse praktijk van ons werk. Hoe 'buiten de lijntjes kleuren' tot mooie resultaten kan leiden. En ook dat we wel eens langs het randje gaan, want het is soms best lastig en het is bij ons heus niet altijd even efficiënt geregeld.

Maar we zijn er wel van overtuigd dat we deze lijn moeten vasthouden. Zo laten we zien dat een gemeente van onze bescheiden omvang op zijn eigen wijze een verschil kan maken voor de mensen in Diemen. Door ons als medewerkers van de meest nabije overheid flexibel, met lef, betrokken en gedreven op te stellen. Wat is er mooier dan dat?

Erik Boog
Burgemeester Diemen

INLEIDING

Het is altijd lastig om precies duidelijk te maken wat we nu onder onze kernwaarden verstaan. We willen het beste voor Diemen. Op onze eigen manier. Bewust, met lef, leergierig, verbindend en met een open houding. Iedereen heeft daar zijn eigen beleving bij. Wat willen we bereiken met het zoeken van de rek in de regels, wat is nu precies een fantasievolle aanpak, wanneer neem je initiatief en beweeg je je buiten de gebaande paden?

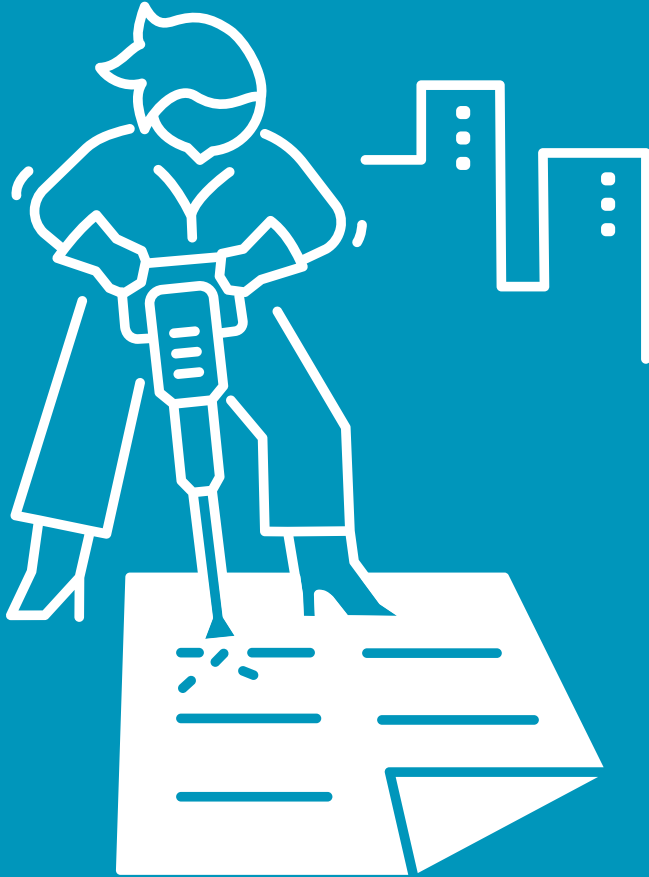
Het vertellen van verhalen is een krachtig middel om verbinding te maken, informatie te verspreiden en vooral ook te inspireren. Het vertellen van een verhaal is ook een goed middel om duidelijk te maken waar we als gemeente voor staan, wat we willen bereiken en welke waarden we hierbij willen hanteren.

Om medewerkers en anderen te inspireren hebben we geprobeerd om aan de hand van meer dan dertig verhalen van (oud-) bestuurders en (oud-) medewerkers deze kernwaarden te illustreren. De verhalen zijn heel verschillend van aard. Soms heel persoonlijk. Maar af en toe ook bijna een handleiding of werk-instructie. Dan weer een verhaal over een gebeurtenis die landelijk het nieuws heeft gehaald. Maar ook verhalen die nooit verder gekomen zijn dan de koffieautomaat. In de kern hebben ze allemaal iets bijzonders, iets dat net even anders of zelfs heel anders werd aangepakt en illustreren ze wat we belangrijk vinden en waar we voor willen staan.

Door het vertellen van verhalen krijgen ervaringen betekenis. Je verwerkt met elkaar wat vervelend is en je bent trots op wat bereikt is. Ervaringen worden gedeeld en kennis en gevoel worden overgedragen. Zo wordt verbinding gelegd met het verleden. Om daarvan te leren. Maar ook om met elkaar tot verbinding te komen. Omdat het iets gemeenschappelijks creëert, waar je elkaar waardeert, waar trots ontstaat en waar om gelachen kan worden. Of soms ook gehuild.

Overigens zijn het niet allemaal succesverhalen. Soms pakt een project ook anders uit dan verwacht. Of veranderen de omstandigheden. Dat is inherent aan menselijk handelen, maar wordt ook veroorzaakt door politieke keuzes en opdrachten die goed bedacht, maar slecht uitvoerbaar zijn.

Los van alles wat er om je heen gebeurt, is het goed om jezelf voortdurend een spiegel voor te houden. Het delen van ervaringen, het vertellen van verhalen, leveren daar zeker een bijdrage aan

**OP ZOEK NAAR REK
IN DE REGELS**

*Als regels tot gevolg hebben
dat wat we willen juist niet wordt
bereikt, dan.....*

Iedereen heeft het weleens ervaren. Een geweldig idee dat vanwege de aanwezige regels geen doorgang kon vinden. Een schrijnende situatie die door de knellende regels niet opgelost kon worden. Regels lijken ons steeds meer in hun macht te krijgen. Uit een soort behoefte om alles wat we doen onder controle te krijgen en uiteindelijk ook te kunnen verantwoorden. Eigen verantwoordelijkheid en vertrouwen komen steeds meer onder druk te staan. Maar met de toename van regels lijkt ook het gezond verstand steeds meer teruggedrongen te worden. En daardoor wordt soms het tegenovergestelde bereikt van wat wordt nagestreefd.

Natuurlijk hebben medewerkers steun en houvast nodig. Maar er moet ruimte zijn voor creativiteit en vertrouwen. Het zogenaamde ‘Rekmanifest’ dat in 2017 door de gemeente Diemen werd ingevoerd zegt: ‘Wees niet bang gebruik te maken van de rek in de regels. Benut hardheidsclausules en experimenteer ruimte’.

Een mooi voorbeeld van het flexibel toepassen van de regels waarbij de zoektocht naar een oplossing voorop stond is het volgende verhaal van Martijn Alderse Baas, voormalig beleidsmedewerker Sociale Zaken bij de gemeente en één van de grondleggers van het Rekmanifest.

De laatste boerin

“In 1987 ging ik op schoolreis naar Londen. We kregen een rondleiding in de Tower. De gids vertelde over de raven, de vaste bewoners van het kasteel. De legende gaat dat zolang de raven in de Tower blijven, Engeland gevrijwaard is van invallen van buitenaf. Dit verhaal ben ik nooit vergeten, het maakte indruk op me als puber. Het lot van de raven en dat van Engeland is met elkaar verbonden. Sommige dingen hebben elkaar blijkaar nodig voor hun bestaansrecht.

Aan de prachtige Overdiemerweg in Diemen is nog één kleinschalig melkveebedrijf actief. En wat voor één. Als in een echte tijdcapsule wordt er nog op kleinschalige manier gewerkt. De boerin heeft ongeveer twintig koeien, van een oud-Hollands ras, ook wel ‘de meisjes’ genoemd. Af en toe worden er kalfjes geboren. De boerin houdt al haar hele leven vast aan haar eigen wijze van semi-biologische bedrijfsvoering. Met veel zorg en liefde voor het welzijn van de koeien. Het is haar levenswerk en met hulp van dagloners wordt de boerderij zo goed en zo kwaad als het kan draaiende gehouden. Haar werkwijze en filosofie achter de bedrijfsvoering kan en wil ze niet aanpassen. Het is een combinatie van gehechtheid aan het oude bedrijf en de liefde voor haar beesten. Het verhaal gaat overigens dat het fundament en het casco van de boerenstal nog uit 1600 stammen. Al die eeuwen wordt hier al geboerd.

Ergens in 2010 ontvingen we signalen dat het niet goed ging met de boerin. De melkprijs was gekelderde en samen met wat andere financiële tegenslag zag het er niet goed uit, een aflopende zaak.

Eén van de taken van de gemeente is om mensen in loondienst en ondernemers te helpen die tijdelijk in financieel zwaar weer terecht komen. Bijvoorbeeld via een bijstandsuitkering of via de BBZ (Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen). Meestal gaat het om domme pech of tegenslag. We bieden als gemeente dan financiële hulp, maar nog belangrijker, we kijken ook hoe we iemand weer op de rit krijgen. Daar komen veel regels bij kijken.

Enkele gesprekken volgden en als de regels dan exact gevolgd waren, kon er eigenlijk niet geholpen worden. Want een bedrijf moet op termijn wel levens-

vatbaar zijn. Maar wacht eens even.... Dit was wel het laatste boerenbedrijf van Diemen! Wij gaan er in Diemen prat op dat we van oudsher een boerengemeenschap zijn. Menig bestuurder roept wel eens: 'Diemen is een (stedelijk) dorp, en daar zijn we trots op.' Maar wat zijn we voor dorp als het laatste boerenbedrijf ons door de vingers dreigt te glippen? Langzaam ontstond de overtuiging: linksom of rechtsom, we gaan wat doen. Maar hoe?

Een boerderij is een fijne plek en er is altijd veel te doen. Samen met de boerin en een re-integratiebedrijf maakten we een plan voor een kleinschalig project voor mensen met een uitkering. Onder begeleiding van een re-integratieconsulent konden mensen een aantal dagdelen per week aan de slag op de boerderij. Het hooi van het land halen, de stal uitmesten, de melkbussen schrobben, een hek repareren, de dieren voederen. Een mooie opstap voor mensen om uit hun isolement te komen, samen leuk en nuttig werk te doen en weer ritme te krijgen. Het pakte goed uit. Mensen fleurden op en zetten stappen richting regulier werk.

Voor wat, hoort wat en de schoorsteen moet roken, dus heeft de gemeente tijdelijk een bijdrage verstrekt aan de boerin voor het gebruik van de locatie voor de re-integratie activiteiten.

Het tij werd gekeerd. Met dit tijdelijke project en de extra financiële inkomsten kon de boerin weer vooruit. Het project leverde daarnaast een belangrijke bijdrage voor een aantal inwoners van Diemen om het leven weer op orde te krijgen.

De aanpak die op de boerderij ontwikkeld is, lag ook aan de basis van een nieuwe manier van werken door de gemeente. De combinatie van kleinschalige plekken in Diemen waar mensen aan de slag kunnen en ondersteuning ter plekke door werkbegeleiders zorgt ervoor dat er een goed beeld ontstaat van wat er speelt, waardoor de juiste hulp kan worden ingezet. Na afloop van het boerderijproject is de aanpak ook elders in Diemen toegepast. In samenwerking met sportverenigingen, buurtcentra, verzorgingshuis, dierenambulance en andere instellingen is een vergelijkbare samenwerking als bij de boerin ontwikkeld.

Diemen heeft een agrarische oorsprong, maar er resteert nu nog slechts één boerenbedrijf, bij het riviertje de Diem aan de Overdiemerweg. Dat dat nog bestaat was zeker niet vanzelfsprekend.

Als de regels waren gevolgd dan had de gemeente zich eenvoudig op het volgende standpunt kunnen stellen: 'Sorry, uw bedrijf is momenteel niet rendabel, we adviseren u het bedrijf te beëindigen en een reguliere baan te zoeken.'

Het zoeken naar een betere en creatievere oplossing heeft zich in dit geval meer dan terugverdiend. Voor de boerin het behoud van haar levenswerk. Voor de gemeente het voorkomen van zwaardere hulp na bijvoorbeeld een faillissement. Voor de instellingen en verenigingen die geholpen werden met de inzet van extra ondersteuning. En uiteraard voor de mensen die bij de boerin en nadien op vele andere plekken in Diemen geholpen zijn en weer een plekje veroverd hebben om mee te doen in de samenleving.

Door de ruimte en het vertrouwen om dit te doen, hebben we kunnen bewijzen dat je zo veel meer kunt bereiken. Wij zijn er niet voor de regels, maar de regels zijn er voor ons. Natuurlijk; regels geven houvast en voorkomen willekeur. Maar gebruik altijd eerst je gezond verstand, volg je hart en stel het doel centraal dat je wil bereiken en niet de regel.

Want als de laatste koeien uit Diemen verdwijnen..." ●

De regelgeving wordt steeds complexer, maar de werkelijkheid is niet altijd te vangen in al die regels. Dat vraagt om maatwerk, anders wordt het zielloos en onmenselijk. Het op een andere manier met regels omgaan kost tijd. Het is overigens niet alleen een andere manier van denken. In de visie en doelen van de gemeentelijke organisatie moet duidelijk zijn waar we voor staan. Dat zal leidraad moeten zijn voor het denken en handelen van medewerkers. Ze moeten op basis daarvan hun eigen afwegingen kunnen maken.

Dat het voor medewerkers niet altijd vanzelfsprekend is om de rek in de regels te zoeken blijkt uit het volgende verhaal. Oud-gemeentesecretaris Jan Dick de Kort vertelt hoe het strak vasthouden aan de regels tot een onredelijke beslissing leidde.

Niet in het voordeel van Diemen pleit overigens dat er eerst een bezwaarprocedure en een letselschadeadvocaat aan te pas moesten komen om de genomen beslissing te heroverwegen.

Het zal je maar gebeuren

"Ben je op de scooter van je werk naar huis onderweg, ziet een automobilist je over het hoofd. Met gecompliceerd beenletsel voert de ambulance je af naar het ziekenhuis. Een lang, zeer lang revalidatietraject ligt in het verschiet. Garanties op volledig herstel worden niet gegeven.

Het overkwam een inwonster van Diemen. Met de revalidatie wou het niet

vloten. Ook niet na bijna een jaar. Ze werd ernstig gehinderd in haar mobiliteit en afhankelijk van haar echtgenoot en de auto. Maar ja, het bleef toch een eind strompelen vanaf de parkeerplaats naar het portiek met (gelukkig) lift.

Bij de gemeente werd een invalidenparkeerkaart aangevraagd. De gebruikelijke procedure, met beoordeling van de lichamelijke situatie en de vooruitzichten, ging van start. De uitkomst was een bittere tegenvaller. De aanvraag werd afgewezen omdat niet kon worden vastgesteld dat genoegzaam herstel was uitgesloten. En als er, hoe ver weg ook, nog zicht is op herstel kom je niet voor een invalidenparkeerkaart in aanmerking.

De regeltjes hadden gezegevierd en het zicht op 'de menselijk situatie' was volledig naar de achtergrond verdwenen. Mevrouw liet het er niet bij zitten en diende, ondersteund door een letselschadeadvocaat, een bezwaarschrift in.

De betrokken medewerkers van zorgvoorzieningen, juridische zaken en verkeer kwamen er met elkaar niet uit hoe zich te verweren tegen het bezwaarschrift. Het dossier belandde op het bureau van een leidinggevende. Die nodigde de medewerkers uit voor een overleg. De eenvoudige vraag werd gesteld hoe ze het zouden vinden als hun moeder hiermee zou worden geconfronteerd. Enigszins verbouwereerd keken ze elkaar aan. Een korte oefening omdenken volgde. De reacties lieten niets aan duidelijkheid te wensen over. 'Natuurlijk hoort ze die kaart toegewezen te krijgen.' 'Maar wat maakt dan dat we ons wel kunnen verplaatsen in de situatie van de eigen moeder en niet in die van een inwoner', opperde de leidinggevende. 'Hinderen die regels om ons gezonde verstand te gebruiken? Moeten we niet veel vaker op zoek naar de bedoeling van regels en zodoende de rek opzoeken? De bedoeling van de regel is natuurlijk dat bij zicht op herstel geen invalidenparkeerkaart wordt verstrekt. Deze situatie duurt echter al een jaar en is tamelijk uitzichtloos.' Een volmondig 'ja' volgde. Iedereen voelde zich uiteindelijk een stuk comfortabeler bij de gezamenlijke beslissing die invalidenparkeerkaart gewoon toe te kennen.

Toen een medewerker een dag later voorzien van een bos bloemen en de parkeerkaart bij mevrouw langs ging, was de dankbaarheid oneindig. Dan weet je weer waarvoor je het doet en smaakt de aangeboden koffie met gevulde koek nog beter. Gewoon je menselijkheid tonen. Je bent als gemeente tenslotte in de positie om het verschil te maken." ●

Dat regels en rek niet alleen betrekking hebben op beleidsregels en verordeningen blijkt uit het volgende verhaal dat Ellen Smit, voormalig coördinator van het team Beleid en Sylvia Tettero, de eerste coördinator van de Brede HOED, hier vertellen. Vol ambities ging de Brede HOED, een intensief samenwerkingsverband van bijna alle bij de zorg- en hulpverlening betrokken partijen in Diemen, van start. Alle muren zouden weggebroken worden. Het belang van de cliënt zou voorop komen te staan.

De praktijk was een stuk weerbarstiger. Het bleek ingewikkeld voor alle par-

tijen om het eigen beleid en de uitgangpunten los te laten en het oplossen van de problemen van mensen op de eerste plaats te zetten. Dat betekende dat vooral voorbij de eigen regels en werkwijze gekeken moest worden. Het leek aanvankelijk wel of de gezamenlijke huisvesting hierbij een sta-in-de-weg was. Misschien had iedereen angst om de eigen identiteit en cultuur een beetje los te laten. Het werd een proces van vallen en opstaan waarbij vooral de rek in het loslaten van de eigen houding en cultuur en het meer zoeken van de samenwerking een opening boden.

De Brede HOED; van de wieg tot het graf

“Per 1 januari 2015 werden de gemeenten in het land verantwoordelijk voor een groot aantal taken op het terrein van zorg en welzijn. Een nieuwe jeugdwet, een nieuwe participatiewet en een stevige aanpassing van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De decentralisaties hadden als bedoeling om een gezamenlijke aanpak mogelijk te maken, vooral waar het gezinnen met meerdere problemen betrof. Integraal werd het toverwoord zonder dat iemand wist wat daar nu precies mee bedoeld werd. Integraal betekende naar ons idee meer samenwerken en afstemmen om tot een ‘allesomvattende’ aanpak te komen. Er ontstond echter een tegenovergesteld effect. Ieder verschanste zich achter zijn eigen beleidslijnen en uitgangspunten. Beeldvorming over elkaars werk zat samenwerking in de weg.

In Diemen probeerden we dit te doorbreken door de lijnen zo kort mogelijk te maken. Eén van de ideeën om dit bereiken, was het onderbrengen van zoveel mogelijk disciplines in één gebouw. Het praatje bij de koffieautomaat zou de verschillende disciplines als vanzelf aan elkaar verbinden. Zo was althans het idee. Er deed zich een unieke kans voor toen ‘de Schuilplaats’, een voormalige kerk naast het gemeentehuis, plaats moest maken voor een appartementencomplex. Op de begane grond werd een ‘HOED’ gevestigd. ‘HOED’ staat voor Huisartsen Onder Eén Dak. Tijdens de gesprekken met de huisartsen ontstond in het gemeentehuis het idee om ook de lokale zorg- en welzijnsfuncties hier onder te brengen.

Partijen werden benaderd en opgewarmd voor het idee om samen met hun partners én concurrenten in hetzelfde gebouw te zitten. Nadat onder andere thuiszorgorganisaties, de maatschappelijke dienstverlening en de GGD zich hadden verbonden aan dit idee, werd ‘de HOED’ een ‘Brede HOED’. We kwamen in een schitterend nieuw gebouw terecht. In de nieuwbouw was de oude toren van de kerk prachtig geïntegreerd. Als baken voor alle hulp en ondersteuning in Diemen.

Het werd in eerste instantie een soort verzamelgebouw met ruimte voor alle

soorten dienst- en hulpverleners. Sommige in opdracht van de gemeente, andere vrijgevestigd. Er moest nog flink gelobbyd worden om het gebouw vol te krijgen. Dat was noodzakelijk, omdat anders de gemeentelijke begroting een flinke deuk zou oplopen. Het waren spannende tijden, maar uiteindelijk bleek het voor partijen en ZZP'ers in Diemen een aanlokkelijk concept en er druppelden steeds meer aanvragen binnen.

Naast de 'gebruikelijke' aanbieders vestigden zich ook verloskundigen, een seksuoloog, een overgangsconsulent en een begrafenisondernemer in het pand. Vooral die laatste deed menig wenkbrauw fronsen. Maar, zo werd besloten, doodgaan hoort bij het leven, dus ook deze Diemense dienstverlener was van harte welkom. Zijn showroom met begrafenisbussen is er niet gekomen, dat was iets teveel van het goede, maar vanaf de start kon je van de wieg tot het graf terecht in de Brede HOED.

In 2014 zijn we van start gegaan. Er zou niemand meer van het kastje naar de muur gestuurd worden. Dat viel tegen. Er waren veel spoken en beren zoals privacy, tuchtrecht en verschillende ICT-systemen, protocollen, werkwijzen en verwachtingen. Er waren nog steeds heel veel hobbels; dat gezamenlijke koffieapparaat betekende niet dat de bureaucratie verdween.

Er is ontzettend veel gesproken en veel uitgezocht, overtuigd, gemasseerd en bij de burens gegluurd. De belangrijkste winst daarvan was het langzaam ontstane begrip voor de noodzaak tot samenwerken én het besef dat een integrale samenwerking tot meer kwaliteit leidt, voor zowel de klant als voor de gemeentelijke organisatie.

De Brede HOED anno 2022

In de Brede HOED casussen gaat het vaak om mensen die moeite hebben de weg te vinden in het dagelijks leven, ook al kunnen ze zich heel goed mondeling verweren. Mensen ook die onverstandige keuzes met geld maken. Niet omdat ze willen frauderen, maar omdat ze in de verleiding worden gebracht en de consequenties niet kunnen overzien. Kunnen we ons eigenlijk wel inbeelden hoe het is om jaar in jaar uit zonder perspectief van een minimuminkomen rond te komen? Het klinkt verheven, maar begrip en mededogen zouden meer op de voorgrond moeten staan. Dan nemen we die enkele fraudeur maar op de koop toe. Iets meer rek dus en wat minder regels!

Principes zoals 'dichtbij', 'zo licht als mogelijk' en 'levensgebieden-breed', principes die aan de basis stonden van de decentralisaties, gelden nog steeds. Soms lijkt de noodzaak voor de decentralisaties alleen maar dringender geworden. Er zijn zeker stappen gezet, is het bijvoorbeeld niet zo dat 'de schuldenproblema-

tiek' nu hoog op de agenda staat doordat gemeenten hier zeer regelmatig aandacht voor vragen? We zijn er nog lang niet, maar we zijn op weg." ●

Dat we op de goede weg zijn wordt geïllustreerd in het volgende verhaal van beleidsadviseur Wonen, Gerard Jager. Hij beschrijft op beeldende wijze een casus zoals die zich regelmatig aandient bij de Brede HOED en waarbij soms scherp aan de wind moet worden gezeild met de regels. Hoe regel je een uitkering voor iemand die niet in Diemen verblijft, hoe regel je een briefadres zodat iemand in de zorgverzekering blijft, hoe regel je vervoer voor een kind dat naar school moet, maar niet in Diemen woont? Zomaar een paar vragen die voorbij komen en waar een oplossing voor gevonden wordt. Ook al laten de regels het strikt genomen niet toe.

Maar voor wat, hoort wat. We mogen van mensen ook verwachten dat ze -simpel gezegd- laten zien dat ze hun best willen doen om hun leven weer een beetje op orde te krijgen.

Een verhaal over de praktijk van de rek in de regels. Maar waar het toeval ook een handje hielp. En aan de horizon een sprankje hoop.

Donker baksteen

"Het is donderdag, net na tweeën. Ergens in Diemen is een vrouw van tafel gegaan. Ze heeft de borden op het aanrecht gezet en de kruimels van tafel geveegd. Dan doet ze haar dochtertje een jas aan. Ze trekt haar eigen jas aan en pakt de tas die al in de gang klaar staat. Ze doet de voordeur open. De sleutel heeft ze niet bij zich als ze de deur achter zich dichttrekt. In de slaapkamer hoort een vrouw hoe de voordeur dichtvalt. Ze draait zich om en kijkt naar de muur.

De vrouw loopt met haar dochtertje tussen de lage flats van donker baksteen. Het is niet ver en de zon schijnt. Op andere dagen zou het een mooie dag zijn. Aan het einde van de straat loopt ze tussen de auto's door en steekt over naar het consultatiebureau waar ze al vaak geweest is. Zodra ze bij de ingang is, zwaaien de deuren van de Brede HOED met een zuchtende schuif open. Ze aarzelt even, maar haar dochtertje loopt al naar binnen, op zoek naar het speelgoed dat wacht.

'Ik heb geen huis meer', hakkelt ze aan de balie. De man achter de receptie kijkt nog eens naar haar tas en het kind dat al de gang inloopt. 'Gaat u zitten, ik bel iemand. En let op, uw dochtertje loopt weg.' De vrouw draait zich om, zet haar tas tussen de bank en de balie en loopt achter haar kind aan. Het is tien voor half drie.

Ze zitten in een kamer aan een te kleine tafel. De muren zijn licht, de vloer is bruinig en glanst. De lange vrouw tegenover haar stelt opnieuw de vraag: 'Hoe lang woonde u daar?' Ze weet het niet precies. Haar dochtertje droeg nog een

luier en huilde veel, vooral 's nachts. Ze woonde daar met haar man bij haar schoonmoeder in. Het huis was te klein voor drie volwassenen en een kind. Iedereen werd langzaam steeds zenuwachtiger. 'Het ging niet goed', zegt ze. 'Staat u ingeschreven in Woningnet?' vraagt de vrouw. 'Ja', zegt de vrouw, opgelucht dat ze goed nieuws heeft. Toen ze de huur van haar vorige woning opzegde, bleek namelijk dat ze niet ingeschreven stond in Woningnet. 'U heeft geen familie waar u heen kan, geen vrienden waar u een paar dagen kunt logeren?' 'Nee, ik ken niemand waar ik met mijn dochtertje naar toe kan.' 'En kan uw dochter niet ergens logeren, misschien bij de vader, zodat u alleen bij vrienden kan logeren?' Geschrokken gaan haar ogen in de kamer op zoek naar haar kind. 'Nee, dat kan niet.'

'Er staat hier een vrouw met een kindje die geen onderdak heeft,' zegt de lange vrouw aan de telefoon. 'Ze woonde al een paar jaar bij haar schoonmoeder in Diemen, maar die heeft haar op straat gezet. De vader is uit beeld en er lijkt nauwelijks een netwerk te zijn.' De vrouw is even stil en gaat dan verder. 'Ik weet het niet, de schoonmoeder schijnt ziek te zijn. Ze zegt dat ze echt niet terug kan. We gaan proberen een hotel te regelen, want voor nu is er geen andere oplossing. Weet jij waar de creditcard is?' Het is bijna vier uur.

De volgende dag komt een medewerker van de Regenbooggroep langs in het hotel in Amstelveen. Het gesprek met de vrouw verloopt moeizaam. Ze begrijpt dat de vrouw geen werk heeft en blijkbaar niet eerder werk heeft gehad. Omdat de vrouw in Amstelveen verblijft, is het lastig om in Diemen een uitkering aan te vragen, maar de afdeling Sociale Zaken van Diemen gaat zijn best doen om een oplossing te vinden. Er wordt telefonisch overlegd met de schoonmoeder en de vrouw mag haar post blijven ontvangen op haar adres. Dat betekent bijvoorbeeld dat ze in de zorgverzekering kan blijven. De grote vraag is waar de vrouw nu heen moet.

De maatschappelijk werkster uit Diemen gaat langs bij de vrouw. Ze ziet dat ze erg lief is met haar dochter en dat ze bezorgd om haar is. Het blijft onduidelijk wat er gebeurd is waardoor de vrouw niet bij haar schoonmoeder kan blijven. Ze probeert een gesprek te regelen met de schoonmoeder om te kijken of de vrouw niet toch terug kan. De vrouw vertelt niet te weten waar de vader is. Eerst kwam hij nog wel eens langs bij zijn moeder en haar, maar ze heeft hem al een tijdje niet gezien. Het lijkt haar helemaal geen goed idee als haar dochter bij haar man gaat wonen. In het begin woonden ze in een mooie grote woning in Diemen Noord, maar haar man ging steeds vaker weg en hij betaalde de huur niet meer. Er kwamen mannen aan de deur en toen is ze daar uiteindelijk weggegaan.

Bij Sociale Zaken blijkt de vrouw niet bekend, maar haar schoonmoeder wel. Ze had een uitkering, maar ze is inmiddels met pensioen. Het is niet duidelijk waar de schoondochter dan van leefde. De vader van het meisje heeft in de coronatijd

een Tozo-uitkering ontvangen, dus hij heeft gewerkt als ondernemer. Maar dat is al een tijdje terug en het is niet duidelijk waar hij sindsdien verblijft. Voor de schoondochter wordt in dit bijzondere geval van de regels afgeweken en een uitkering geregeld.

De schoonmoeder komt langs voor het gesprek in de Brede HOED. Ze oogt broos maar maakt een vastbesloten indruk. Als ze haar kleindochter ziet, komen er tranen in haar ogen. Haar mond trekt tot een streep als ze haar schoondochter ziet. 'Het gaat niet goed met mij', begint ze het gesprek. 'Ik ben moe en ik heb hoofdpijn.' De schoondochter zegt niets. 'Mijn schoondochter kan niet bij mij wonen. Zij is groot, zij moet zelf iets vinden. Ik ben een zieke, oude vrouw. Ik kan niet voor anderen zorgen. Kunnen jullie haar geen sociale huurwoning geven?' De maatschappelijk werkster legt uit dat de schoondochter maar drie jaar inschrijfduur heeft in Woningnet en dat dat veel te weinig is om in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning. Alleen in uiterste nood komen mensen in aanmerking voor urgentie. Haar schoondochter komt daar niet voor in aanmerking. 'Maar ze heeft toch uiterste nood, ze heeft geen woning?' 'Ja, maar ze komt niet uit een eigen woning en dan kom je niet in aanmerking voor voorrang op een andere woning. Dat zit er echt niet in. Ziet u uw zoon nog wel eens?' 'Ach mijn zoon, nee, die zie ik niet meer.' De moeder vertelt dat haar zoon in een opwelling getrouwd is toen zijn vriendin zwanger was. In het begin waren ze gelukkig. Maar haar zoon is onrustig. Hij ging steeds vaker weg. En nu weet ze niet waar hij is. 'Hoe moet het nu met uw kleindochter?' De maatschappelijk werkster kijkt haar vragend aan en krijgt geen antwoord. 'Ze gaat bijna naar school en ze heeft een huis nodig. Haar moeder moet werk vinden. Hoe moet het met haar?' 'Ik weet het niet', zegt oma. 'Ik wil best op haar passen, maar haar - ze wijst naar haar schoondochter- wil ik niet meer in huis. Door haar is mijn zoon weg.'

Nu de vrouw een uitkering heeft, wil Sociale Zaken dat ze haar best gaat doen om werk te vinden. De vrouw zegt dat ze kan schoonmaken. Dat komt goed uit, want zowel in Diemen als in Amstelveen is er werk te vinden voor schoonmakers. Vanaf volgende maand gaat haar kind naar school, en onder schooltijd kan de vrouw dan werken. Het is lastig om te regelen, maar de Wmo-afdeling kan zorgen dat er leerlingenvervoer komt van het hotel in Amstelveen naar de basisschool in Diemen. De maatschappelijk werkster zegt dat het kind naar de naschoolse opvang kan of dat misschien de grootmoeder haar kleindochter van school kan halen zodat zij meer tijd heeft om te werken.

Het zijn hele stappen voor moeder en dochter, maar ze proberen het toch. Vanuit het hotel in Amstelveen gaan ze dagelijks heen en weer naar het nieuwe werk en de nieuwe school. De dochter is eerst wat stil maar doet wel mee op school. Het is alleen uitgesloten dat de moeder in de buurt van Diemen binnen afzienbare tijd een woning vindt. Dan wordt de schoondochter op haar werk ge-

beld. De schoonmoeder is bij het boodschappen doen duizelig geworden en gevallen. Ze heeft haar heup gebroken en moet geopereerd worden. Er wacht haar een lange revalidatie en ze heeft hulp nodig. Buiten de voor dit soort situaties geldende regels en voorzieningen is er een oplossing die veel meer voor de hand ligt. De maatschappelijk werkster van de Regenbooggroep hoort het nieuws en stelt de vraag die in de lucht hangt: 'Wil je weer bij je schoonmoeder intrekken om voor haar te zorgen?' 'Ik zou het doen als ze het vroeg', zegt de schoondochter. 'Ik wil het niet, maar ik kan niet anders', zegt de schoonmoeder.

Het is vrijdag half een als de vrouw met haar dochter langs de flats van donker baksteen loopt. Ze heeft een tas bij zich, haar dochter heeft geen jas aan. De zon schijnt. Ergens is het een mooie dag." ●

Ook het volgende verhaal heeft zijn oorsprong in het ontstellende tekort aan woningen. Het gebrek aan woonruimte is misschien wel het belangrijkste knelpunt in de samenleving op dit moment. Mede door alle problemen die hieruit voortkomen. 'Bouwen, bouwen, bouwen', lijkt niet meer de enige oplossing. Overal zie je initiatieven om woningen te delen. Daklozen op kamers bij mensen met een grote sociale huurwoning, studenten als mantelzorger bij alleenstaande ouderen en vrije sectorwoningen laten delen door mensen met ieder een eigen huurcontract. In de regio werd al flink geëxperimenteerd met zogenaamde friendscontracten, waarbij een woning door bijvoorbeeld vrienden gezamenlijk werd gehuurd.

Mogelijk is de naam friendscontract ontleend aan de vrolijke Amerikaanse televisieserie waarin een groep vrienden gezamenlijk een aantal nabijgelegen appartementen bewonen. Maar de praktijk is vaak minder vrolijk, zo is te lezen in het volgende verhaal van Michiel van Emmerik, teamleider van het team Sociale Zaken en Manon van Rooij, senior medewerker bij datzelfde team. Voor mensen met uitkeringen of toeslagen, is een friendscontract nagenoeg uitgesloten. Het systeem werkt niet mee. Als uitkeringsgerechtigde word je flink gekort als je woonruimte gaat delen. Daarom moest alles uit de kast worden gehaald om het delen van een woning voor een groep statushouders enigszins acceptabel te maken. En dan hebben we het nog niet over de aanwezige verwachtingen en woonwensen. Ook daar is nog een wereld te winnen.

Friends

"Iedere gemeente in Nederland krijgt jaarlijks van de Rijksoverheid een taakstelling om asielzoekers met een verblijfsvergunning te huisvesten. Veel gemeenten staan met deze taakstelling voor een ingewikkelde uitdaging door het grote tekort aan (sociale) huurwoningen. Dat is zeker ook in Diemen het geval.

In 2016 moesten we 83 statushouders huisvesten. De taakstelling voor dat jaar was 69 statushouders. Daar kwamen er nog 14 bij die we in 2015 niet hadden weten te plaatsen. Dat telt allemaal bij elkaar op. De provincie is toezichhouder en kijkt of de taakstelling ook daadwerkelijk gehaald wordt en had de gemeente Diemen op de achterstand aangesproken. We moesten op zoek naar alternatieve vormen van huisvesting om alsnog aan onze taakstelling te kunnen voldoen.

Uit een analyse bleek dat wij relatief veel alleenstaande statushouders toegevoegd kregen. Dat is ongunstig. Wanneer er een gezin van bijvoorbeeld vijf personen in één huis geplaatst wordt, gaan er direct vijf personen van de taakstelling af. Voor elke alleenstaande statushouder zal je elke keer weer een aparte woning moeten vinden.

Toen we hierover overleg voerden met de wooncorporaties in Diemen kwam de pilot *Woningdelen door statushouders* voorbij. De pilot liep al in Amsterdam en Zaanstad. Hierbij wordt voor een periode van een jaar één woning aan drie alleenstaande statushouders toegewezen. Woningcorporatie Rochdale, die veel woningen in Diemen verhuurt, had hier al ervaring mee opgedaan.

Het COA (het Centraal Orgaan opvang asielzoekers) koppelde aan dit project drie alleenstaande mannen van Eritrese afkomst variërend van 27 tot 35 jaar. Er was bewust voor deze samenstelling gekozen omdat bij vertrek van één bewoner de kans groot was dat snel een nieuwe kandidaat gevonden kon worden die qua afkomst en leeftijd goed bij de overige bewoners paste. Diemen kreeg in die tijd veel Eritrese statushouders binnen deze leeftijdsgroep toegewezen.

De drie statushouders kregen één gezamenlijke huurovereenkomst, ook wel een friendscontract genoemd. Van hen werd een zekere gemeenschappelijke instelling en verantwoordelijkheid verwacht. Het COA is gevraagd om tot een goede mix te komen en deze statushouders duidelijk te maken dat zij geen zelfstandige woning konden krijgen maar een woning moesten delen en wat dit in de praktijk zou betekenen. Vluchtelingenwerk werd gevraagd hier een intensievere rol dan normaal in te pakken.

Toen er vanuit het COA het bericht kwam dat ze drie gegadigden hadden, zijn we direct aan de slag gegaan. Voor gemeenten geldt de regel dat wanneer er een woning vrij komt er binnen twee weken vestiging in de gemeente moet plaatsvinden. Waar het proces van reguliere huisvesting van statushouders voor een groot deel gestandaardiseerd was en efficiënt verliep, bracht woningdelen veel werk met zich mee.

Omdat dit geen standaardsituatie was, moest alles uit de kast gehaald worden om het op korte termijn voor elkaar te krijgen. Er is met een grote woningin-

richter contact gezocht voor een snelle en op de bijzondere situatie afgestemde inrichting. Om alles op tijd klaar te krijgen wilde de woningrichter in het weekend doorwerken. We hebben toen gelukkig op veel collega's kunnen bouwen. Vanuit Sociale Zaken was een medewerker continu beschikbaar voor afstemming met de inrichters en om de deur voor hen open te doen. Vanuit het team Gebouwen stonden medewerkers klaar voor een nieuwe wasmachineaansluiting en andere technische klusjes.

Maar het was vooral uitkeringstechnisch een ingewikkeld ding. Hoe kon er binnen de regels van de Participatiewet rechtmatig een uitkering worden verstrekt in een situatie waarbij meerdere personen met elkaar samenwoonden?

Bij de statushouders heerste onvrede over de hoogte van hun uitkering. Door de woningdeling moest een aangepaste bijstandsnorm worden toegepast. In eerste instantie leidde deze toepassing van de aangepaste norm ertoe dat deze statushouders na aftrek van een aantal vaste lasten, onder het sociaal minimum uitkwamen. Het bleek dat de bijstandsnorm die in eerste instantie was berekend in de praktijk niet toereikend was. De Participatiewet, bedoeld om het eenvoudiger te maken dan de wetten die deze verving, is op z'n zachtst gezegd te strak en ingewikkeld om voor dit soort situaties een oplossing te bieden. Er moest op een stevige en creatieve manier aan de regels getrokken worden om ergens de rek te vinden. Veel te ingewikkeld om hier uit te leggen. Dan zou dit boekje twee keer zo dik worden. Maar de oplossing is uiteindelijk wel gevonden.

De pilot is inmiddels beëindigd. Er is besloten geen vervolg aan te geven. Mislukt is het niet. Het was een mooi project dat veel inzet en creativiteit vroeg. Het is vooral gestrand op de complexiteit van de problematiek en het ontbreken van draagvlak bij de betrokkenen. Onder de geselecteerde statushouders was de nodige weerstand tegen het woningdelen. De meeste alleenstaande asielzoekers in de centrale opvang konden wel naar een eigen woning. En doordat ze hier de woning deelden, kregen ze ook nog een lagere uitkering.

Ook de situatie veranderde: door het teruglopen van de instroom hadden we geen achterstanden meer binnen de taakstelling en was deze noodoplossing niet meer nodig. Maar niets zo weerbarstig als vluchtelingenstromen. Morgen kan alles weer totaal anders zijn." ●

Het gaat er overigens niet alleen om hoe je de regels interpreteert, maar ook hoe je de regels uitdraagt. Buitengewoon opsporingsambtenaar Barry van Beeren vertelt hoe hij op geheel eigen wijze de parkeeroverlast rond de scholen probeert aan te pakken. Op zoek naar de rek in de aanpak.

Ludiek handhaven

“Rond het merendeel van de scholen in Diemen is er sprake van verkeerschaos in de directe omgeving. Vooral foutparkeren, drukke toegangswegen en te hard rijden worden als veelvoorkomend probleem genoemd. Ook buurtbewoners worden niet vrolijk van al die brengende en halende ouders.

Ik moet eerlijk zeggen dat handhaven op goed verkeersgedrag niet één van de leukste dingen van mijn werk is. Hoe vaak ik al heb gehoord: ‘Ik ben alleen even gestopt om m'n kind uit te laten stappen, ik parkeer niet’. Ik heb het niet bijgehouden. Het is het meest gebruikte excuus dat ik in mijn werk tegenkom.

In overleg met de verkeerskundige van de gemeente en de scholen proberen we regelmatig maatregelen te nemen om het verkeer te reguleren door aanpassingen in de buitenruimte zoals tijdelijke parkeerverboden en afsluitingen, aanpassen van de verkeerscirculatie en het inrichten van ‘Kiss&Ride’-zones. Maar heel veel effect heeft het niet. Het blijft een janboel.

Ik vind het ook wel wonderlijk; kinderen laat je niet wennen aan het verkeer als je ze elke dag met de auto naar school brengt. Het maakt daarnaast de omgeving gevaarlijk en daardoor durven andere ouders hun kind ook niet op fiets te laten gaan.

Ik heb inmiddels de moed wel opgegeven om de mensen uit de auto te krijgen. Het is cynisch, maar ik denk weleens dat mensen in hun auto blijven zitten omdat fietsen met al die auto's zo verrekte gevaarlijk is.

De oplossing ligt ook voor een belangrijk deel in gedragsverandering. Maar hoe krijg je mensen zo ver? Als ik als handhaver mensen aanspreek, krijg ik regelmatig de wind van voren. Een auto is blijkbaar niet alleen om je te verplaatsen, maar ook een veilige plek om iedereen die je aanspreekt verrot te schelden.

We hebben daarom een andere manier gevonden. Regelmatig ga ik verkleed als Diemo de eend, de mascotte van Diemen, de straat op om mensen op hun verkeersgedrag te attenderen of een parkeerplaats aan te wijzen. En geloof het of niet, maar het levert alleen maar vrolijke gezichten en gewenst parkeergedrag op. We hebben ook de kinderen erbij betrokken, die ansichtkaarten hebben gemaakt en bestuurders op hun goede gedrag wezen en met een kaart beloonden.

Handhaven in het kostuum van Diemo, de Diemense mascotte, blijkt soms een heel effectieve oplossing.

Ik heb niet de illusie dat dit de oplossing voor het probleem is. Maar het helpt, althans zeker voor een tijdje. En ik heb kinderen gehoord die tegen hun ouders zeiden dat Diemo het niet goed vond wat ze deden.

We herhalen de actie regelmatig. Niet te vaak want het moet wel bijzonder blijven. En dat pak van Diemo is heel dik en zwaar. Als het mooi weer is, drijf je werkelijk dat pak uit. En ik vrees dat als Diemo elke dag bij de scholen verschijnt, hij straks op een motorkap ligt. Vliegen kan ie helaas niet.” ●

**EEN FANTASIEVOLLE
AANPAK**

Een pleidooi om een beetje kind te blijven

Eigenlijk bevat dit hoofdstuk een pleidooi om altijd een beetje kind te blijven. Om op een onbevangen en creatieve manier tegen de werkelijkheid aan te blijven kijken om zo vernieuwende oplossingen en nieuwe werkwijzen uit te denken. Creatief denken wordt vaak geassocieerd met ontdekken, nieuwe ideeën, originaliteit, verbeelding en out-of-the-box denken. Mensen waarbij het creatief denken goed ontwikkeld is, zijn doorgaans sterk in het bedenken, ontwerpen en inbrengen van nieuwe dingen. Ze hebben een rijke fantasie, kunnen zich dingen anders voorstellen en kunnen goed dagdromen.

Een pleidooi om kind te blijven en....om zo nu en dan eens onbevangen de ruimte in te staren, zoals Ron Kapteijn, oud-beleidsmedewerker Stedelijk Water, in onderstaand verhaal vertelt.

Diemen vanuit de ruimte bekeken

“Diemen is gebouwd op een slappe bodem. De ondergrond bestaat uit een dikke laag veen en rivierklei. Als je daar een laag zand op stort en daar weer wegen en trottoirs op legt, dan zakt die bodem in. Dat gaat eerst heel snel. Daarna iets langzamer, maar het zakken gaat zeker nog tientallen jaren door. Dat kan in Diemen oplopen van een halve centimeter tot twee centimeter per jaar. Diemen is daarin overigens niet uniek: in Gouda, Alphen aan den Rijn en Woerden is het nog erger.

‘Zetting’ zoals het verzakken in vaktermen wordt genoemd, brengt de grootte schade aan de openbare buitenruimte toe. De buitenruimte moet daarom regelmatig worden hersteld en bij tijd en wijle opgehoogd. De opgave is om dit zo efficiënt mogelijk uit te voeren. Probleem hierbij is dat de verschillende buurten in Diemen niet allemaal even snel in de diepte verdwijnen. Daarom dient de ene buurt eerder te worden aangepakt dan de andere. Maar het bepalen van die urgentie is nog niet zo eenvoudig.

Het wetenschappelijk tijdschrift ‘Zenit’, een blad over sterrenkunde, ruimteonderzoek en klimaat, besteedde in één van haar uitgaven aandacht aan de aardbeving in het Italiaanse L’Aquila. De bevingen veroorzaakten grote schade in deze middeleeuwse stad en kostten 295 mensen het leven. Berlusconi nam de Eurotop er ooit mee op excursie om de puinhopen te aanschouwen. Ze zaten jaren later nog steeds tussen het puin, maar dit terzijde.

Het artikel in Zenit meldde dat de bodemverplaatsing op de rampplek met behulp van satellietdata tot op de millimeter in beeld was gebracht. Een dag belen met de schrijver van het artikel, de Europese Ruimtevaart Organisatie ESA en vele doorverwijzingen bracht ons bij een jong Delfts bedrijf dat satellietdata verkocht. Zij konden ons niet beloven dat ze de bodemdaling van de buurten in Diemen in beeld konden brengen omdat ze dat nog nooit gedaan hadden, maar waren bereid een pilot met ons te starten. Uiteindelijk bleek het heel goed mogelijk en werd de dalingssnelheid van de bodem van alle buurten met behulp van de radarbeelden die door de satellieten werden verzameld, tot op de millimeter nauwkeurig in beeld gebracht. De data zijn verwerkt in het meerjarenplan voor het groot onderhoud van de wijken. Voorheen kon er voor maximaal twee jaar een planning worden gemaakt. De techniek is inmiddels bekender geworden in Nederland en daarbuiten, maar Diemen is nog steeds één van de weinige organisaties die die techniek met succes in hun aanpak hebben verwerkt.” ●

Dat je niet alleen vernieuwende en creatieve oplossingen kunt bereiken door dromerig de ruimte in te staren, bewezen de medewerkers van het Sportcentrum. Zij zagen tijdens de jaarlijkse Kinderzomerspelen steeds minder kinderen uit Diemen Zuid en bedachten een ander tariefsysteem. Het was overigens geen onverdeeld succes. Om het orakel uit de Watergraafsmeer maar eens te citeren: 'Elk voordeel heb zijn nadeel.' Jos Muller, bedrijfsleider van het Sportcentrum, vertelt het verhaal.

Nivellering tijdens de KinderZomerSpelen

"Kinderen van 6 tot 12 jaar die in Diemen naar de basisschool gaan kunnen in de zomervakantie drie weken lang meedoen aan de KinderZomerSpelen. Die zijn vooral bedoeld voor kinderen die niet op vakantie gaan. De belangstelling is groot. Soms komen er wel meer dan 250 kinderen per dag.

Het viel ons op dat de deelnemende kinderen steeds meer uit Diemen Noord kwamen. Ouders uit die wijk ervoeren het als een goedkope vorm van kinderopvang in de zomervakantie. Prima natuurlijk, maar het aantal kinderen uit Diemen Zuid liep juist sterk terug. Die speelden rond het Sportcentrum -in Diemen Zuid- vooral op straat. Toen gevraagd werd waarom ze niet meer kwamen, hoorden we steeds vaker dat het toegangskaartje te duur was.

Samen met de collega's van Sociale Zaken maakten we een voorstel om de basisprijs te verhogen en om kinderen uit minder vermogende gezinnen kosteloos te laten deelnemen.

Het was een succes. De deelname uit Diemen Noord bleef onveranderd hoog, maar de deelname uit Diemen Zuid nam daarentegen sterk toe. Het succes kende echter ook een andere kant. Op Marktplaats ontstond een kleine handel in de kaarten die aan minder vermogende gezinnen waren verstrekt. De nivellering sloeg hier wel erg sterk door." ●

Een vernieuwende en creatieve aanpak kan dus ook tegengestelde effecten oproepen. Overigens niet automatisch een reden om de aanpak weer op de schop te gooien. 'Je hoeft kinderen niet het slachtoffer te laten worden van het rommeltje dat hun ouders er soms van maken', zei een wethouder hierover.

Creativiteit kent vele vormen. Om de jaarlijkse Gemeentedag onder de aandacht van de inwoners te brengen wordt telkens weer iets nieuws bedacht. Aan creativiteit geen gebrek. Jan Dick de Kort vertelt het verhaal over de aantrekkingskracht van 'gratis trouwen' op de Gemeentedag of was het toch getuige Sjaak Swart, die vele echtparen in spe bewoog om in het huwelijksbootje te stappen?

Mister Ajax

“In Diemen wordt sinds mensenheugenis een ‘Gemeentedag’ gehouden. Ooit was dit een landelijk gepropageerd fenomeen. Vooral bedoeld om het functioneren van een gemeente onder een breed publiek bekender te maken. En veelal gekoppeld aan de landelijke Monumentendag. Maar ja, Diemen en monumenten. Dan ben je snel uitgekeken.

De tand des tijds heeft in Diemen geen invloed gehad op het plaatselijke succes van de Gemeentedag. En dat is best wel een bijzonder wapenfeit. Elk jaar slagen vele medewerkers erin een aantrekkelijk programma te presenteren. Dat deze dag is gekoppeld aan de laatste dag van de feestweek Diemer Festijn (muziekoptredens en kermis) die naast het gemeentehuis plaatsvindt, draagt ongetwijfeld bij aan de grote belangstelling.

Aan creatieve ideeën geen gebrek. Dat bleek maar eens toen een vrije ambtelijke geest een heuse trouwmarathon voorstelde. Inwoners van Diemen konden tijdens deze happening gratis trouwen. De belangstelling was overweldigend. In een feestelijk versierde trouwzaal klonk uit de kelen van 28 trouwlustige paren 56 maal een ‘ja’. Een van de bruidegoms bedankte zijn schoonmoeder hartelijk voor de trouwjurk van zijn eega. ‘Misschien was ze wel heel verguld dat dochterlief na twintig jaar samenwonen eindelijk in het huwelijksbootje stapte’, was zijn constatering.

Hoe het ook zij, de aanwezigen kunnen terugkijken op niet alleen een unieke Diemense happening, maar ook een bijzonder geslaagde trouwdag. Niet in de laatste plaats vanwege een tweetal officiële getuigen. In het trouwboekje van de paren die die dag in de echt verbonden werden, prijken namelijk de bijzondere handtekening van Erik Boog, de burgemeester van Diemen, en die van een bekende Diemense inwoner: good old Mister Ajax, Sjaak Swart. Een bewezen ‘trouwmagneet’ ●

De getuigen hebben die dag geen handtekening hoeven zetten in het trouwboekje van homoparen. Hoe dat komt is niet duidelijk. Het gemeentelijk beleid kan in ieder geval geen obstakel zijn geweest.

In navolging van veel andere gemeenten heeft ook Diemen de afgelopen jaren een actief lhbt+ -beleid ontwikkeld. Wethouder Jeroen Klaasse en Paul de Ruijter, teamleider van het team Infra, vertellen over de totstandkoming van ‘de regenbooguiting’ in Diemen. De regenboog staat voor de mens in al zijn kleuren, in al zijn diversiteit. Ze wilden wat anders dan de welbekende regenboogvlag. Iets wat meer in het oog sprong. Maar wat dan?

Het verhaal vertelt ook dat toeval zo nu en dan de deur open zet voor iets bijzonders. Gewoonten en vaste patronen leiden meestal niet tot creatieve ideeën. Het toeval kan dus een handje helpen. De kunst is om er open voor te staan en er daadwerkelijk gebruik van te maken.

De regenboogletters op het gemeentehuis.
Duidelijker kan het niet zijn.

De Regenboog

“We voeren als gemeente een actief lhbti+-beleid. De afkorting is een verzamelnaam voor al die verschillende gevoelens, lichamelijke vormen en uitingen en staat voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender en interseksuele personen. De + geeft aan dat de term inclusief is voor al die mensen die zich anders voelen dan waar de letters voor staan.

We willen een gemeente zijn waarin inwoners veilig, geaccepteerd en zichtbaar zichzelf kunnen zijn, ongeacht de seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Om dit te onderstrepen wilden we hier uiting aan geven in de openbare ruimte. Zichtbaarheid is belangrijk en een regenbooguiting in de buitenruimte accentueert deze zichtbaarheid. Daarom hijsen we op belangrijke lhbti+-dagen ook ‘de Progress Pride-vlag’. Dit is de oude regenboogvlag, waar vijf nieuwe kleuren aan zijn toegevoegd. De drie kleuren van de vlag van de transgendergemeenschap en een zwarte en bruine streep om lhbti+’ers van kleur te vertegenwoordigen. Deze vijf kleuren zijn zo vormgegeven dat ze samen de kop van een pijl vormen. Deze pijl staat voor ‘vooruitgang’ en de weg die we nog te gaan hebben. Omdat we de vlag al gebruikten op Paarse Vrijdag, Coming Out Day en IDAHOT (de internationale dag tegen homofobie en transfobie) wilden we wat anders.

We dachten in eerste instantie aan een regenboogpad, ook wel gaybra genoemd. Een zebrapad in de zeven kleuren van de regenboog. Vanuit Ruimtelijk Beheer kwamen er nogal wat bezwaren. Was een regenboogpad niet een beetje te gemakkelijk en afgezaagd? Niet iets typisch Diemens. Waarom niet naar iets originelers gezocht? Er waren ook andere bezwaren. Gemeenten elders in het land waren de paden regelmatig aan het bijverven. En ook verkeerskundig was het eigenlijk geen optie. Omdat een regenboogpad niet voldoet aan de officiële vereisten voor een zebrapad, kan deze tot verwarring bij weggebruikers en dus tot gevaarlijke situaties leiden. Volgens de Verkeerswet is het niet toegestaan op de plek van een echte zebra. Het meest opvallende en gebruikte zebrapad in de gemeente, die van het gemeentehuis naar het winkelcentrum, kwam daarom niet in aanmerking. Niet echt een illustratie van een prominent lhbti+-beleid om een regenboogpad ergens in het buitengebied aan te leggen.

Vanuit Ruimtelijk Beheer werd een lijntje gelegd naar de medewerker die verantwoordelijk is voor kunst in de openbare ruimte. Het realiseren van een kunstwerk heeft echter een lange doorlooptijd en kwam daarom niet in aanmerking. De medewerker was echter al langere tijd bezig met lichtkunstwerken, ook op gevels van gemeentelijke gebouwen, en zo kwamen we bijna vanzelf op de neon-naamaanduiding van het gemeentehuis. En liet die nu net aan vervanging toe zijn.

Toegegeven, er was aanvankelijk enige aarzeling. Een duiding op zo'n prominente plek zou misschien aanleiding zijn voor een publieke politieke discussie

en afbreuk doen aan het gebaar. Aanvankelijk bleef het daarom nog in het midden of deze uiting tijdelijk of permanent een plaats zou krijgen. Toen het uiteindelijk in de gemeenteraad werd besproken was er geen sprake meer van dat deze letters tijdelijk de kleuren droegen van de regenboog.

Dit statement is nu een wezenlijk onderdeel van onze entree en wat wij als gemeente willen uitstralen. Symbolischer dan dit kun je het niet bedenken.” ●

Van een heel andere orde, maar toch ook weer illustratief voor een vernieuwende aanpak, is het volgende verhaal over hoe de gemeente probeert ondermijnende criminaliteit te lijf te gaan. Gemeentes worden door de burgers vaak alleen gekoppeld aan het onderhoud van straten en groen, het ophalen van huisvuil, het verstrekken van paspoorten en uitkeringen of het verlenen van vergunningen. Het bestrijden van criminaliteit zal iedereen in eerste instantie toch een taak van de politie vinden. En dat is natuurlijk ook zo. Maar als gemeente word je toch regelmatig geconfronteerd met de uitwassen van criminaliteit, al is het alleen al doordat inwoners geraakt worden en zich in hun buurt niet meer veilig voelen. Een hand op de schouder of een luisterend oor zijn mooi, maar hoe kun je nog meer van betekenis zijn?

Projectleider Anton Siebert vertelt het verhaal van de aanpak ‘Scheerlicht.’ Wel een beetje jammer dat zo’n poëtische naam gekoppeld is aan het bestrijden van fraude en bedrog. Maar het effect is er niet minder om. Hoe Scheerlicht over Diemen trekt.

Scheerlicht over Diemen

“Vroeger was iedereen vanuit zijn eigen team en vakgebied bezig met het aanpakken van misstanden. Inzicht en overzicht ontbrak. Het aanpakken van fraude kreeg weinig aandacht. Alle gelegenheid om als crimineel in Diemen een anoniem bestaan te leiden. Dit zorgde voor een aanzuigende werking van dit soort lieden. Hierdoor werden we geconfronteerd met grootstedelijke problematiek op het gebied van ondermijnende criminaliteit.

Enkele jaren geleden ontstond de wens bij het gemeentebestuur om de handhaving op (woon-)fraude te intensiveren. Dit werd mede ingegeven door regelmatige (pogingen tot) liquidaties van leden uit de onderwereld waardoor Diemen Noord in de volksmond de naam ‘Diemen Moord’ kreeg. De burgemeester werd in de contacten met buurtbewoners na weer een liquidatie gesterkt in zijn overtuiging dat er iets moest gebeuren. Natuurlijk zijn de mogelijkheden van de gemeente in de bestrijding van criminaliteit beperkt, maar je wil in ieder geval aan je bewoners laten zien dat het je menens is om iedereen veilig en rustig te laten wonen in zijn eigen buurt.

We zagen regelmatig dat criminelen anoniem woningen konden huren van particuliere verhuurbedrijven. Dat is voor ons de reden geweest om in 2017 een pi-

lot te starten. Doel van de pilot was onderzoek te doen naar de aard en omvang van ondermijning, woon- en identiteitsfraude en andere misstanden in Diemen. We wilden een integrale aanpak ontwikkelen door andere gemeentelijke teams zoals Sociale Zaken, Leerplicht, Burgerzaken, Openbare orde en Veiligheid en Handhaving hierbij te betrekken en gezamenlijk een aanpak hierop los te laten. Woonfraude en ondermijnende criminaliteit zijn in heel Nederland een probleem. Illegaal bewoonde huizen worden gebruikt door criminelen om onder de radar te blijven. Daarnaast worden deze woningen gebruikt voor het inrichten van hennepkwekerijen, de productie en handel van andere drugs, mensenhandel, illegale prostitutie, wapenhandel en arbeidsuitbuiting.

Om de pilot behapbaar te houden is het onderzoeksgebied in eerste instantie beperkt tot Diemen Noord. Los van de daar aanwezige problematiek, hebben we voor deze wijk gekozen omdat dit een mooi afgebakend en overzichtelijk gebied is. We zijn begonnen met adressen te verzamelen waar mogelijk iets mis mee kon zijn. Daarnaast hebben we een aantal verhuurders gevraagd of zij hoofd-pijndossiers hadden in dat gebied.

Het resultaat was dat circa 80 zogenaamde 'niet pluis'-adressen, adressen waar mogelijk iets mis mee was, zijn onderzocht. We kregen ondersteuning van een landelijk project waarin onder andere de Vreemdelingenpolitie, de Sociale Verzekeringsbank, de Belastingdienst en het UWV participeerden.

Door de samenwerking bleek al snel dat we gezamenlijk over veel meer informatie beschikten dan bij de afzonderlijke partners bekend was. Opeens kregen we zicht op misstanden die waarschijnlijk anders nooit opgemerkt zouden zijn. Uit de onderzoeken kwamen diverse uitwassen zoals spookbewoning, onderhuur en schijnbewoning naar voren en zijn er verschillende (criminele) netwerken in beeld gebracht.

Op basis van deze uitkomsten heeft het gemeentebestuur besloten tot voortzetting van de gekozen aanpak en deze in te passen in de hele gemeentelijke organisatie. En zie daar: de geboorte van de aanpak 'Scheerlicht' was een feit. 'Scheerlicht' staat voor licht dat over de oppervlakte scheert om oneffenheden duidelijk waarneembaar te maken. Het project heeft zijn naam inmiddels meer dan waar gemaakt.

Wij lopen met de integrale aanpak Scheerlicht op verschillende onderdelen voorop in Nederland. Zo hebben wij veel samenwerkingspartners waarmee wij binnen de geldende privacywetgeving informatie en signalen delen. Ons team Burgerzaken is zeer alert op spookbewoning en identiteits- en adresfraude en we spreken verhuurders aan op hun verantwoordelijkheid om hun potentiële huurders beter te screenen. De kwaliteit van de Basisregistratie Personen (het vroegere Bevolkingsregister) is sterk verbeterd. We proberen te bereiken dat criminelen überhaupt niet in die woningen terechtkomen. Anders blijft het dwielen met de kraan open.

Barry de Lama was een bekende verschijning in Diemen. Na zijn overlijden is hij vereeuwigd in een muurschildering.

Elk jaar komen door deze aanpak tientallen woningen vrij voor echte woningzoekenden. In deze tijd van woningschaarste ook heel belangrijke winst. Daarnaast zijn strafrechtelijke onderzoeken ingesteld, sommige panden zijn gesloten, onrechtmatige uitkeringen zijn gestopt, bestuurlijke boetes zijn opgelegd, er zijn beslagleggingen door de Belastingdienst gedaan, evenals terugvorderingen van fraudebedragen en criminele netwerken zijn beter in beeld gekomen. Overigens blijkt vaak dat met name personen uit sociaal zwakkere groepen gebruikt worden door criminelen voor het verrichten van criminele activiteiten zoals hennepcultuur, mensenhandel en het witwassen van crimineel geld. Dat moeten we proberen te voorkomen. Door mensen die vatbaar zijn voor uitbuiting beter in beeld te krijgen en te helpen. Door alle jongeren perspectief te bieden en op het rechte pad te houden. Een goed veiligheidsbeleid begint met een goed sociaal beleid met kansen voor iedereen!

Inmiddels hebben veel gemeenten interesse in de Scheerlicht-aanpak van Diemen. Wij delen met hen onze ervaringen en werkwijze. Daarnaast participeren wij in diverse regionale en landelijke overleggen om onze aanpak te verbeteren. De aanpak Scheerlicht leidt tot meer controles, meer invallen, meer arrestaties en meer (tijdelijk) gesloten panden. Daarom is er ook meer publiciteit over. Dat is niet altijd leuk om te lezen. Diemen komt hierdoor relatief vaak negatief in het nieuws. Maar voor ons is het juist een signaal dat het van groot belang dat we deze aanpak blijven voortzetten.” ●

Totaal iets anders, maar ook iets dat de gemeenteraden nogal eens bezighoudt is kunst in de openbare ruimte. De laatste jaren worden overal in het land pogingen ondernomen om omwonenden hierbij te betrekken. Ook in Diemen wordt over kunst in de woonomgeving druk gepolderd.

Frank Put, beleidsmedewerker en enthousiast betrokken bij de totstandkoming van menig kunstwerk in de openbare ruimte in Diemen, vertelt hoe op een fantasievolle manier een spooronderdoorgang werd verfraaid met een door velen omarmde kunstuiting.

Barry de Lama

“In 2018 nam de gemeenteraad unaniem de motie 'Gemeenteaanblik' aan. In deze motie werd geconstateerd dat steeds meer viaducten en gebouwen met ontsierende graffiti werden beklad. Ervaring had uitgewezen dat potentiële bekladders ontmoedigd werden wanneer er al een professionele graffiti-afbeelding op de bouwwerken was aangebracht. Het college werd opgeroepen om de mogelijkheden te onderzoeken om kwetsbare buitenruimte met graffiti te verfraaien.

Deze motie, de nieuw opgeleverde woonwijk Plantage De Sniep, de grootschalig herinrichting van de Oost-West As (de dwars door Diemen lopende Hartveldse-

weg en Muiderstraatweg) en last but not least een ernstig met graffiti vervuilde spooronderdoorgang, vormden de ingrediënten voor de totstandkoming van een uniek graffiti-kunstwerk in Diemen.

De spooronderdoorgang aan de Muiderstraatweg was de gemeente al jaren een doorn in het oog vanwege de graffiti die erop was aangebracht. De onderdoorgang was echter het eigendom van Prorail en daar had het verwijderen van graffiti zeker geen prioriteit. De motie 'Gemeenteaanblik' was het handvat waarnaar we op zoek waren om de boel aan te pakken.

Een oplettende Diemense graffiti-artist had ook lucht gekregen van de motie en bood zich direct aan. Een ruim budget vanuit het project Oost-West As bleek beschikbaar en de benodigde collega's wilden er een succes van maken. Alle seinen op groen dus.

In de wereld van de graffitikunstenaars bestaat de erecode om elkaars werk niet te bekladden. Een belangrijke reden om vol voor een nieuw graffiti-kunstwerk te gaan. Daarnaast wilden we graag dat er ook onder de inwoners veel draagvlak voor het kunstwerk zou bestaan. Kunst hoeft tenslotte niet altijd te schuren. Op een lijst werden bekende iconische beelden uit Diemen geplaatst waar de inwoners uit konden kiezen. Dit resulteerde in een kunstwerk waar onder andere de eend uit het wapen van Diemen, de toren van de Sint Petrus' Bandenkerk, de Diemer Brug, zeulende paarden langs de oude Diemer trekvaart en Barry de Lama een plaats kregen.

Al bij de uitvoering (het graffitispuiten) bleek het werk een schot in de roos. Veel Diemenaren volgden de totstandkoming van het werk op de voet en de kunstenaar werd bedolven onder positieve kritiek. Barry de Lama werd direct de publiekslieveling. Jarenlang stond deze lama op een weilandje aan de Oud-diemerlaan, ingeklemd tussen de spoorbaan en snelweg. Hij had zelfs een eigen Facebookpagina. Op 29 april 2018 overleed Barry. Op zijn Facebookpagina schreef hij:

"Ik ben bijna 30 jaar oud geworden en heb een fantastisch leven gehad. Dank voor alle bezoeken en heerlijke hapjes. Sorry dat ik soms wat chagrijnig werd als het voeren te lang duurde. Dan kon ik niet anders dan spugen. Gelukkig gebeurde dit zelden, en snapt jullie mijn ongeduldig karakter. Iedereen bedankt voor het fijne leven dat ik in Diemen heb gehad. Kus van Barry de Lama."

Geen wonder dat Barry een publiekslieveling werd en een prominente plaats in het kunstwerk kreeg. Het totstandkomingsproces was echt Diemens en daarmee bijna Rotterdams. Niet lullen, maar poetsen dus. In maart 2020 is de kunstopdracht verstrekt en in augustus van dat zelfde jaar al is het kunstwerk gerealiseerd. Waren er dan geen hobbels op het pad? Jazeker wel.... Ook hier vonden sommige specialisten en deskundigen het ontwerp echt vreselijk. Had het allemaal niet iets minder uitgesproken en meer op de omgeving afgestemd

kunnen zijn? Dat zorgde soms wel voor enig oponthoud, maar uiteindelijk is het proces gewoon doorgezet. Overigens zal zo'n uitgesproken uiting in de openbare ruimte, kunstwerk of niet, zelden op zoveel draagvlak onder inwoners hebben kunnen rekenen." ●

Weer een heel ander voorbeeld van een inventieve aanpak is het verhaal over het zogenaamde 'Oudkomersproject' dat in 2002 in Diemen werd uitgevoerd. Het inventieve zat vooral in de wijze waarop deelnemers werden geworven en, misschien nog wel meer, aan het project bleven deelnemen. Het project was ook wel een voorbeeld van een grillig overheidsbeleid. Op het ministerie werd men zich in die jaren bewust van het feit dat er een vergeten groep was die nog niet in de gelegenheid was gesteld om de Nederlandse taal te leren. Net toen de projecten begonnen te lopen hield de financiering alweer op, terwijl het betrekken van deze groep en het leren van de taal een kwestie van heel lange adem is. Ellen Smit, voormalig coördinator van het team Beleid, vertelt het verhaal van een succesvolle aanpak die door onnavolgbaar overheidsbeleid in de kiem werd gesmoord.

Oudkomers

"Vanaf 1998 waren er diverse inburgeringverplichtingen voor nieuwe Nederlanders, de Nieuwkomers. Mensen die al eerder naar Nederland waren gekomen hadden deze trajecten niet doorlopen en spraken in veel gevallen de Nederlandse taal ook onvoldoende. Op het ministerie werd besloten dat ook deze groep de mogelijkheid moest krijgen om taalonderwijs te volgen. Een niet al te creatieve rijksambtenaar introduceerde de term 'Oudkomers'.

Ook Diemen kreeg in 2002 een Oudkomersproject. Voor de Nieuwkomers werd al jaren zaken gedaan met het Regionaal Opleidingscentrum (het ROC). Dat dossier ging als een hete aardappel over de afdeling. De bureaucratie was omgek van te worden en het verkrijgen van managementinformatie bezorgde menig medewerker grijze haren. Nee, dat gingen we voor de Oudkomers helemaal anders doen. Dichtbij, laagdrempelig, een lokale aanpak.

Er werd een projectteam geformeerd. De aandacht ging uit naar werklozen en opvoeders. Deze waren -zo was het idee- vrij eenvoudig te traceren. En dat klopte. Via de collega's van Sociale Zaken, scholen en kinderopvang werden in totaal bijna honderd Oudkomers gevonden en uitgenodigd voor taalonderwijs. De opdracht om dat onderwijs te verzorgen werd uitgezet en in een mum van tijd was er een aantal gedreven taaldocentes gevonden. Iedere docente kreeg haar eigen groep.

Cultureel Centrum De Omval werd gebruikt als de belangrijkste leslocatie, maar met het stijgende aantal deelnemers moest ook worden uitgeweken naar alternatieve locaties. In het zwembad was nog een zaaltje vrij, maar er was

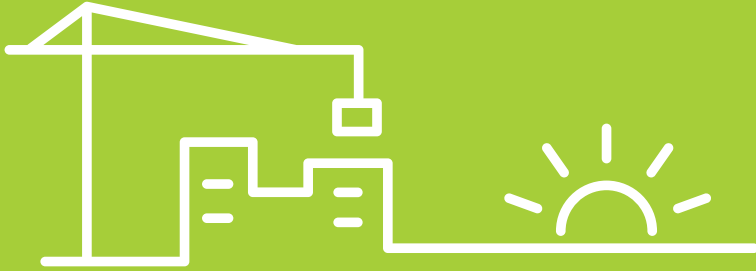
geen kast voor het lesmateriaal. De projectleider sprong in de auto, reed naar Ikea en kocht een kast met een slot erop, daarmee soepel alle geldende regels voor de aankoop van meubilair omzeilend. De cursussen konden beginnen.

Het was een komen en gaan van -met name- vrouwen uit alle windstreken op de locaties. Het waren bijzondere groepen, zoals de analfabete vrouwen die na jaren in Nederland voor het eerst de stand van de klok in het Nederlands konden vertalen. Of de groep hoogopgeleide vrouwen uit Afghanistan en Irak. In eigen land advocaat of arts en nu op zoek naar een baan in de schoonmaak. Er waren ook cursussen voor moeders die werden gecombineerd met voor- en vroegschoolse educatie in de peuterspeelzaal om de hoek. De docentes namen de cursisten onder hun vleugels en leerden ze behalve Nederlands ook om op te komen voor zichzelf. Vooral bij de groep analfabete vrouwen leverde dat soms frictie op. Voor een deel van deze vrouwen was de les Nederlands een eerste investering in de eigen ontwikkeling. Hun leven was volledig ingericht op de verzorging van het gezin. Voor sommige mannen waren de lessen in de Omval een bedreiging van de huiselijke status quo. Een afvaller werd echter snel opgemerkt en meer dan eens ging een docente samen met een medecursist bij iemand langs om diegene over te halen weer te komen. Een strenge toespraak van een medewerker van Sociale Zaken kon ook nog wel helpen. Veel van de groepen behielden zo hun samenstelling, er ontstonden vriendschappen én er werd geleerd.

Ook in het gemeentehuis werd het drukker. De Omval beschikte niet over printfaciliteiten en de docentes mochten gebruik maken van de faciliteiten in het gemeentehuis. De anders zo rustige beleidsafdeling Onderwijs, Welzijn en Sport werd regelmatig opgeschud door de stuk voor stuk bijzondere en luidruchtige juffen die kwamen overleggen en kopiëren.

Na twee jaar stopte de financiering vanuit Den Haag en daarmee hield ook het Oudkomersproject in Diemen op. Er werd nog een afscheidsfeest georganiseerd. Er was een certificaat voor iedereen en een toespraak van de wethouder. Er waren cadeautjes voor de docentes en schalen vol exotische lekkernijen. Daarna werd het stil. Voor sommigen betekenden de Oudkomerstrajecten een opstap naar meer onderwijs, soms zelfs een baan of meer betrokkenheid bij de schoolprestaties van hun kinderen. Maar niet iedereen hield er iets aan over. Vooral de groep die het hardst had moeten knokken om mee te kunnen doen, viel terug in hun oude leven. Daarmee waarschijnlijk hun verworvenheden weer kwijtrakend.

Daar waar tegenwoordig geen project wordt gestart zonder te spreken over evaluatie en nazorg, eindigde het Oudkomersproject even abrupt als het begonnen was.” ●

GEWOON DOEN

We hebben misschien makkelijk praten. De lijnen binnen een relatief kleine organisatie als Diemen zijn korter, waardoor besluiten sneller genomen kunnen worden. Maar de wil moet er wel zijn. Dat vraagt iets van de opstelling van het bestuur en de medewerkers. Een cultuur waar de deur van het bestuur open staat en waar medewerkers zich thuis en vertrouwd voelen om door die deur heen te stappen. Het volgende verhaal van Ron Kaptijn, oud-beleidsmedewerker Stedelijk Water, laat zien dat korte lijnen tot een goed en snel resultaat kunnen leiden.

Bestuurlijk aftasten

“Een externe adviseur vertelde eens dat zij voor een afspraak met een wethouder in een andere gemeente eerst een memo moest schrijven. Die memo moest dan door de assistent van de wethouder beoordeeld worden. Na een paar weken hoorde je dan of je langs kon komen of niet. Zo ja, dan had je kans de wethouder na zes weken te kunnen spreken....

Wij zaten met die externe adviseur in de laatste marathonvergadering ter afronding van het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan. Een vijfjarenbeleidsplan, waarin alle plannen voor de aanleg en het onderhoud van de gemeentelijke riolering waren opgenomen. Ook alle kosten voor de komende vijf jaren waren geraamd. De benodigde dekking daarvoor, bestaande uit de jaarlijkse gemeentelijke ‘Rioolheffing’, was ook al berekend. Er moest nog één vraag worden beantwoord: laten we de heffing jaarlijks fluctueren, of heffen we vijf jaar lang hetzelfde bedrag?

De externe adviseur voorzag grote ellende. Voor behandeling in de gemeenteraad liepen we al bijna tegen de deadline aan. Hoe keek de wethouder hier tegenaan? Voordat daar duidelijkheid over was waren we een paar weken verder. Veel te laat.

Ik stelde voor om te vragen of de wethouder Financiën meteen even aan kon schuiven. De externe adviseur, al driftig in de weer met haar agenda, keek me aan met ogen zo groot als schoteltjes. Een half uur later waren we eruit.” ●

Een onconventioneel voorbeeld van ‘gewoon doen’ is het volgende verhaal van oud-wethouder Nico Portegijs. Onconventioneel omdat de oplossing die hij bedacht nogal ongebruikelijk was. Zijn verhaal had dan ook net zo goed een plaats kunnen krijgen in één van de andere hoofdstukken in dit boekje. Buiten de gebaande paden en langs alle regels. Maar het was toch vooral zijn reactie op het probleem dat aan hem werd voorgelegd en waarop hij voor zijn gevoel alleen maar kon reageren door niet te dralen, maar ‘gewoon te doen.’

De strippenkaart

“In 1998 werd ik wethouder in de gemeente Diemen. Ik was 43 jaar en ik had tot dat moment vooral banen gehad in het vormings- en ontwikkelingswerk (wie weet nog wat dat is?) in Amsterdam. Daarbij kwam ik in contact met inwoners van Amsterdam en ver daarbuiten die worstelden met kansenongelijkheid en ingewikkelde regelgeving. Toen al was er sprake van een aanzienlijke groep vergeten verliezers van de inclusieve droom. Als ik daar wat aan zou willen veranderen, zo hield een voormalig stadsdeelvoorzitter van De Pijp mij voor, dan zou ik moeten overwegen om me meer te bemoeien met het formuleren van beleid. Natuurlijk zou dat kunnen als beleidsmedewerker. Maar de keren dat ik solliciteerde (ook in de gemeente Diemen) werd ik niet aangenomen.

Beleidsmedewerker worden lukte niet, wethouder wel. Als wethouder had ik onder andere Sociale Zaken en Welzijn in mijn portefeuille. Ik kijk met veel plezier terug op deze periode. Vooral omdat ik direct en concreet aan de slag kon met een aantal zaken. Vanuit de raad werd er regelmatig geroepen om een integraal ouderenbeleid, terwijl ik de tijd liever besteedde aan en liever aan de slag ging met praktische zaken zoals de nieuwbouw van Berkenstede, de realisatie van woningbouwproject De Prinses in Diemen Centrum, de herprofilering van het ouderenwerk en de doorstart van de kinderboerderij op een nieuwe plek. Daar merkten (oudere) bewoners echt wat van. Het opstellen van integrale visies vergt vaak veel energie en geld. En als er daarna vooral tijd wordt besteed aan evaluatie en herformulering van beleid ben je weinig doelgericht bezig en kom je niet toe aan het oplossen van concrete problemen. Hoe zei Jan Schaefer dat ook al weer?

Halverwege mijn periode als wethouder, we zaten net in het nieuwe gemeentehuis, was ik in gesprek met het hoofd van de afdeling Welzijn, toen een medewerker van Sociale Zaken mijn kamer binnenkwam. Ik vond het nooit een probleem als mensen onaangekondigd mijn kamer binnen liepen, ook al deden sommigen het omdat het een van de laatste plaatsen was in het gemeentehuis waar ongestoord gerookt kon worden. ‘Ik heb een probleem’, zei hij. ‘Ik heb een plaats bij het Leger des Heils geregeld voor iemand die net dakloos is geworden, maar ik krijg hem er niet naar toe.’ Ik keek richting het afdelingshoofd Welzijn, trok mijn wenkbrauwen op en vroeg: ‘Waarom dan wel niet?’ De medewerker antwoordde dat de man had gezegd dat hij geen strippenkaart had voor de tram en ook geen geld had om zo’n kaart te kopen. Ik vroeg of Sociale Zaken dat dan niet kon regelen, waarop de medewerker zei dat hij geen regeling kende die daarvoor ingezet zou kunnen worden. Daarop pakte ik mijn portemonnee en haalde er een strippenkaart en een briefje van tien uit. Ik schoof de strippenkaart en het biljet naar de medewerker toe met de mededeling dat die man tenslotte toch ook nog wat moest eten. ‘Dat is dan ook weer opgelost’, zei ik, de medewerker glimlachend aankijkend. ‘Als dit nog eens voorkomt, dan kom je

maar weer langs. En mocht het iedere week gebeuren, dan gaan we wel beleid maken.' Het hoofd van de afdeling Welzijn keek me aan en suggereerde dat ik het misschien zou kunnen declareren onder het kopje 'representatie'. Daarop zei ik hem dat er niets mis was met mijn wethoudersinkomen.

In 2005 trad ik terug als wethouder. In mijn afscheidstoespraak heb ik het over veel dingen gehad. Maar achteraf had ik meer moeten vertellen over de manier waarop je als kleine gemeente problemen van inwoners concreet kan aanpakken." ●

Toegegeven, 'gewoon doen' houdt ook een zeker risico in. Het is dan ook geen pleidooi om ondoordacht aan de slag te gaan. Dat kan fout aflopen. In moderne managementliteratuur wordt vaak over het leereffect van 'fouten maken' gesproken. Maar kranten en sociale media berichten er maar al te graag over en dan heeft niemand het meer over het leereffect. En het is ook niet fijn als een verantwoordelijk wethouder hiervoor verantwoording aan de raad moet afleggen.

Aan de andere kant moet al het handelen niet ontaarden in risicomijdend gedrag. Dan wordt er ook weinig bereikt. Een echte oplossing is er niet. Het blijft balanceren op een wankel koord waarbij 'vertrouwen' als de stok fungeert die het evenwicht moet bewaren.

Geen afrekencultuur, maar het vertrouwen dat fouten vroegtijdig worden onderkend en dat leidinggevenden en medewerkers samen naar een oplossing zoeken. En dan is het meteen een les voor de toekomst. Maar dat het nauw luistert blijkt uit het volgende verhaal van Rinze van Veen, oud-projectleider bij de gemeente.

Zo wit als een laken

"We hebben in Diemen lange tijd kunnen genieten van de diensten van een oude rot in het grondwerk-vak. Dat heeft ons veel opgeleverd, maar er ging soms ook wel eens iets (bijna) mis.

Bij de aanleg van nieuwbouwwijk Plantage de Sniep kwam veel grondwerk kijken. Onder andere voor de bodemsanering, maar ook kabels en leidingen moesten worden aangelegd om de woningen aan de waterkant te verbinden. Deze leidingen moesten onder de Muiderstraatweg door worden geboord. Dat vraagt de nodige technische voorbereidingen en engineering. Onze oude rot vond dat ook wel belangrijk, maar ging over het algemeen toch meer op z'n onderbuikgevoel af. Hij was in dat kader dan ook alvast buiten begonnen met de werkzaamheden.

Nu wil het geval dat onder de Muiderstraatweg ook twee grote waterleidingen liggen, die voor een groot deel van Amsterdam en Diemen al het water aanvoe-

ren. De buizen zijn ongeveer een meter in doorsnee en daarmee werden dus ongeloflijke hoeveelheden water per seconde doorgevoerd. Onder deze buizen moest ook worden geboord, om de kabels en leidingen aan de andere kant van Plantage de Sniep te krijgen. Onze oude rot ging vol vertrouwen aan de slag.

Rond lunchtijd kwam hij opeens het gemeentehuis binnen, met een gezicht zo wit als een laken. Meestal kwam hij vol bravoure binnen, maar nu vroeg hij stil-tetjes of ik even tijd had, het ging over de boring....

Het bleek dat bij de werkzaamheden, die hij maar alvast gestart had, toch iets te dicht op de waterleidingen werd gewerkt. Deze waren in de grond gaan schuiven en er kwamen wat kleine scheurtjes in. Het werk was snel gestopt. Als de waterleiding was gescheurd, was het einde zoek geweest. De complete weg en alles er omheen was dan weggespoeld. Het leek hem toch goed dit even te melden.

Uiteindelijk is alles met een sisser afgelopen, de grond rondom de waterleidingen werd verstevigd en de leidingen werden waar nodig gerepareerd. Eind goed al goed dus, maar wel langs het randje deze keer.” ●

Rinze van Veen heeft zich vaker verbaasd over de ‘doe-mentaliteit’ bij de gemeente. Je vraagt iets en het wordt geregeld. Er nog een keer om vragen kan tot een verrassend effect leiden. Daar moest hij in het begin wel even aan wennen.

Dubbel is beter?

“Voor een project moesten er wat bomen worden gekapt en groen verwijderd. Ik had het daar met een collega over en hij zou er voor zorgen. Ik ging er daarbij vanuit dat hij dat even zou afstemmen met de collega ‘groen’. Later die week sprak ik de collega ‘groen’ hierover en gaf dus ook aan hem aan dat de bomen en struiken verwijderd moesten worden.

Een weekje later reed ik op weg naar kantoor langs de projectlocatie en zag op de hoek een aannemer die keurig bezig was het groen te verwijderen. Mooi, dat werkt dus!

Toen ik ietsje verder reed zag ik op de andere hoek van de projectlocatie óók een aannemer aan het werk, die óók keurig bezig was het groen te verwijderen.... Tja. Het werk was snel klaar, dat moet gezegd.” ●

Een van de meest zichtbare gemeentelijke taken is het groenonderhoud. In sommige gevallen namen we dat wat al te stevig ter hand.

Soms kijken we weleens jaloers naar de mogelijkheden van de grote stad. Meer medewerkers, meer middelen en meer expertise. Soms is het echter juist fijn om in een kleine en overzichtelijke organisatie werkzaam te zijn. Zelf aan het roer staan en zelf verantwoordelijk zijn voor het eindresultaat. Dat kan een flinke uitdaging zijn. Weinig mogelijkheid om je te verstoppen. We laten Rinze van Veen nog één keer aan het woord. Hoe Amsterdam worstelde met de eigen voorbereiding en planning en hoe daar door een medewerker van Diemen op in werd gespeeld.

Klein, dus fijn

“Wat ik een mooi voorbeeld vind van onze manier van werken is de aanpak van de S113. De weg ligt op het grondgebied van Amsterdam en van Diemen. De gemeente Amsterdam vond het in het kader van de ontwikkelingen in de Bijlmer belangrijk dat deze weg werd aangepakt en ze hadden haast. Een gezamenlijk projectteam werd opgericht, met (ruwe schatting) 10-15 medewerkers van de gemeente Amsterdam en een (1!) medewerker vanuit Diemen. Omdat de belangen van de gemeente Amsterdam groot waren, is afgesproken dat eerst het Amsterdamse deel zou worden aangepakt en dat Diemen daar vervolgens op aan zou sluiten, zodat de weg altijd vanaf één richting bereikbaar was. De deadlines voor uitvoering waren strak. Het project ging van start en werd grondig voorbereid. Zo grondig dat de planning van Amsterdam volstrekt onhaalbaar bleek.

De projectmedewerker van Diemen zag het allemaal gebeuren en was de beroerdste niet. Hij zag de worsteling van Amsterdam en kwam met de suggestie om Diemen te laten beginnen en op deze manier Amsterdam meer tijd te gunnen. Amsterdam had in eerste instantie bezwaren omdat ze nog meer vertraging verwachtten, maar ging uiteindelijk toch akkoord. Het éénpersoons-projectteam ging aan de slag en rondde het Diemense deel op het Amsterdamse tijdschema af, waardoor Amsterdam vervolgens rustig kon aansluiten. Eind goed, al goed.” ●

Natuurlijk was de opdracht waar Amsterdam voor stond veel groter en complexer. Geen kwaad woord over onze buur. Maar het verhaal laat zien dat ook zonder al die schijven en radartjes er snel en goed op de situatie kon worden ingespeeld. Niet dralen, maar doen.

Een ander verhaal over ‘niet dralen, maar doen’ wordt verteld door Chantal Spierenburg, oud-projectleider onderwijshuisvesting bij de gemeente. Het verhaal gaat over het faillissement van een aannemer die een school aan het bouwen was. Het was crisis in de bouw en een andere aannemer was niet te vinden. Afwachten tot er wel een andere aannemer gevonden was leverde

schade en aanzienlijke vertraging op. Maar kun je als projectleider van de ene op de andere dag van rol wisselen en als aannemer gaan fungeren? Een verhaal over lef, pragmatisme en doen.

Van projectleider tot hoofdaannemer

“De afgelopen jaren heeft de gemeente Diemen veel geïnvesteerd in haar scholen. Dat een schoolgebouw niet altijd zo maar tot stand komt heb ik, als projectleider onderwijshuisvesting, meerdere malen mogen ervaren. Mijn eerste project, direct heel spannend, was de bouw van de Brede School De Meridiaan. De Meridiaan moest onderdak bieden aan basisschool De Nieuwe Kring, kinderdagverblijf Hakim en buitenschoolse opvang Popeye. Samen met een architectenbureau was er gewerkt aan een ontwerp dat goed bij de verschillende partners paste. Bijzonder voor die tijd: ‘duurzaamheid’ was toen al een belangrijk aandachtspunt.

Tijdens de bouw zaten de partners in een tijdelijk noodgebouw achter het Duranbad. De nieuwe school werd immers gebouwd op de locatie waar de oude school stond. Al snel na de opdracht kwamen de eerste geruchten binnen van een verslechterende financiële positie van de bouwer. Het was de tijd van de bouwcrisis. Om het project niet in gevaar te brengen werden de afspraken met de aannemer aangescherpt. Maar helaas was de markt zo ingestort dat het bouwbedrijf niet lang daarna faillissement moest aanvragen.

Help, wat nu? Een school en de opvang in tijdelijke huisvesting. Geen ideale situatie. Dat kon niet eindeloos duren. En daarnaast een nieuw gebouw dat nog niet eens wind- en waterdicht was.

En wat te denken van boze onderaannemers die nog op hun geld zaten te wachten. Zouden deze hun spullen niet van de bouwplaats af komen halen? Als gemeente hadden we wel betalingen gedaan aan de hoofdaannemer, maar de onderaannemers hadden dit zeker nog niet allemaal ontvangen.

Dit vroeg om snel handelen, spoedoverleg met de betrokken wethouders en consultatie van de gemeenteraad. Als eerste regelden we direct de beveiliging van de bouwplaats, dag en nacht, zodat er niets ontvreemd zou worden. Maar de belangrijkste vraag was hoe het bouwproces zo snel mogelijk weer vlot te trekken. Moest er een nieuwe hoofdaannemer worden gezocht? En waar haal je die vandaan in een tijd dat het ene na het andere bouwbedrijf omviel? En waren aannemersbedrijven sowieso wel bereid en in staat om dit complexe project binnen het beschikbare budget uit te voeren? Het gebouw zou er ook niet beter op worden als het langere tijd in deze (half afgebouwde) staat zou blijven staan. Daarnaast zouden de kosten voor de tijdelijke huisvesting ook steeds verder oplopen. En wat te denken van de bewoners bij de tijdelijke huisvesting aan wie was toegezegd dat ‘dit foielelijke monster’ weer snel zou verdwijnen.

Na veel wikken en wegen en een open gesprek met de gemeenteraad is ervoor gekozen om de bouw in eigen beheer af te ronden. Was ik nu van de ene op de andere dag van projectleider tot hoofdaannemer getransformeerd? Ook de rollen van mijn collega's veranderden. Er werd veel meer van hen gevraagd. De vraag of deze aanpak zich wel verhiel tot mijn eigenlijke rol als projectleider, is eigenlijk nooit gesteld. Iedereen was ervan overtuigd dat met deze pragmatische aanpak groter onheil voorkomen kon worden. Met behulp van een ervaren bouwbegeleider gingen we het gewoon doen. En het lukte!

Met alle onderaannemers werden overeenkomsten afgesloten en de voormalige toezichthouder op de bouw was bereid om als zzp-er aan te blijven. Hiermee werd de continuïteit gewaarborgd en konden de onderaannemers aan het werk blijven.

Ik was behalve hoofdaannemer ook hoofdadministrateur geworden. In die tijd stond alles nog op papier. Ik had een kast vol met contracten en facturen. Dat waren er best veel, als je van elke onderaannemer elke week een factuur ontvangt. Door er bovenop te zitten, vele gesprekken te voeren, op mijn vrije dagen en in het weekend eindeloos aan de telefoon te hangen, veel inzet en steun van mijn collega's en, toegegeven, ook wel vele nachten zonder slaap, was daar toch de opening van de brede school De Meridiaan na de zomervakantie van 2009. Precies volgens planning.

Achteraf was het misschien gekkenwerk, maar het was weloverwogen en met heel veel lef." ●

Soms laat een probleem geen enkele ruimte voor reflecteren, wikken en wegen en brede bespiegelingen. Soms moet er gewoon direct gehandeld worden. Dat is bijvoorbeeld het geval als er gezinnen met kinderen de nacht op straat dreigen te moeten doorbrengen. Wies Lagerweij, werkzaam bij het bestuurssecretariaat, beleidsmedewerker Karen van Rossum en de teamleider van het Sociaal Team, Koen Stuurman, vertellen hoe er in die gevallen gehandeld wordt.

De creditcard

"Het komt helaas nogal eens voor dat gezinnen met kinderen op straat komen te staan. Oplopende huurschulden, het langdurig veroorzaken van overlast of niet meer studeren en toch met een kind in een studentenhuus blijven wonen, kunnen een reden zijn om op straat te worden gezet. Er is dan al van alles aan gedaan om dit te voorkomen. Maar soms is een uitzetting onvermijdelijk.

Vroeger kon men dan meestal terecht in de opvang in Amsterdam, maar door een steeds grotere groep dakloze gezinnen en de mede hierdoor oplopende fi-

nanciële tekorten, werden de toegangseisen voor de opvang steeds strenger. Als je als gezin 'zelfredzaam' was, kwam je in ieder geval niet meer voor de opvang in aanmerking.

Maar wat is zelfredzaam? Vaak is er bij gezinnen die als zelfredzaam worden beschouwd een opeenstapeling van problemen op verschillende leefgebieden en zijn mensen op dat moment in hun leven de controle en balans volledig kwijt. Vaak blijkt ook dat vooral armoede een negatieve invloed heeft. Armoede versterkt de problemen op andere leefgebieden, omdat mensen in armoede vooral bezig zijn met overleven.

Als een gezin op straat komt te staan heeft het echter weinig zin om met je buurgemeente nog uitgebreid te gaan discussiëren over wat er nu onder 'zelfredzaamheid' moet worden verstaan. Voor je het weet is het donker en ons uitgangspunt is te allen tijde dat er geen kinderen op straat mogen overnachten. En dat betekent vaak op het allerlaatste moment een zoektocht naar vrije kamers in naburige hotels of leegstaande vakantiehuisjes.

De hotels en vakantieparken die we hiervoor gebruiken, willen altijd een boeking met een creditcard. Als een soort garantstelling dat je ook daadwerkelijk op komt dagen. Het lijkt wel of we bezig zijn onze eigen vakantie te boeken. Maar een creditcard hadden we niet. Die was er wel bij het bestuurssecretariaat. Voor uitgaven die snel moesten worden gedaan zoals een bloemetje voor een zieke, een cadeautje voor een vertrekkende collega of een taxirit van een bestuurder. De creditcard van het bestuurssecretariaat heeft tijdelijk de deuren van hotelkamers en vakantiehuisjes voor ons open gedaan. Al deed het gebruik bij het bestuurssecretariaat zo nu en dan de wenkbrauwen lichtjes fronsen en moest het saldo bijna dagelijks worden opgewaardeerd.

Inmiddels hebben we een eigen creditcard. Het beroepsmatig boeken van hotels en vakantiehuisjes is helaas nog steeds noodzakelijk." ●

Van een hele andere orde was het optreden van de gemeente bij de ramp in de flat Beukenhorst. Nog los van het grote leed werden we daar vooral geconfronteerd met de situatie dat veel mensen zich niet goed wisten te redden in deze crisissituatie. Ouderen, mensen met een beperking of een taalbarrière. Mensen ook die geen groot vertrouwen hadden in het functioneren van de instituties. Met ook nog eens alle emoties die de ramp losmaakte, was het ingewikkeld om het vertrouwen van de bewoners weer terug te winnen.

Je kunt lang praten en je kunt breed praten, maar de praktijk was dat het vertrouwen daardoor niet terugkwam. Er moest iets gebeuren.

Oud-gemeentesecretaris Jan Dick de Kort vertelt hoe een gesprek met de burgemeester en een dagelijks spreekuur op de rampplek de eerste stappen vormden om weer een brug naar de bewoners te slaan. Niet blijven toekijken, maar doen.

Niet klein maar groots

“Het is 4 september 2014. Diemen wordt opgeschrikt door een ongekende gas-explosie bij de flat Beukenhorst. Twee mensen komen bij de ontploffing om het leven en 15 mensen raken gewond. Tientallen bewoners zijn ontheemd, kunnen hun huizen niet meer in en moeten elders worden ondergebracht.

De gemeente Diemen en de woningcorporatie De Key stonden voor de uitdaging de opvang van bewoners in goede banen te leiden. Een megaklus. Tientallen mensen werden in de regio in hotels en vakantieparken ondergebracht. Ondanks alle ellende gaf dat ook wel weer hilarische momenten. Zoals die keer dat De Key werd geconfronteerd met een rekening voor roomservice. Een hotelgast (bewoner met hond) had onder het motto ‘de gemeente betaalt’ zijn kans schoon gezien. Naast wat lekkere hapjes liet hij een fles bubbels aanrukken. Of die ook in de waterbak van de hond terecht zijn gekomen, vertelt het verhaal niet. Wel dat met een brede glimlach de hotelrekening door De Key werd betaald. Het bleek een uitzondering.

Behalve op vervangende huisvesting, konden de bewoners ook rekenen op geestelijke ondersteuning. Het zal je immers maar overkomen. Een deel van hen kon langere tijd hun huis niet meer in. Sommigen waren door rook- en waterschade zelfs hun volledige bezit kwijtgeraakt. Vanaf het begin stonden vele medewerkers bij nacht en ontij paraat voor de bewoners. De hierin gespecialiseerde organisaties bleken over onvoldoende capaciteit te beschikken en wisten zich soms ook geen raad met al die emoties en vragen. De gemeente sprong in het gat en hield dagelijks op de plek van de ramp een spreekuur. Dat werd aanvankelijk met argusogen door de bewoners bekeken. Er was weinig vertrouwen in overheden en instanties, maar het bleek uiteindelijk in een grote behoefte te voorzien.

Dat ging niet vanzelf. De emoties waren hoog opgelopen. Er was een informatieavond op het gemeentehuis met ingehuurde beveiliging voor nodig om het vertrouwen weer terug te winnen. De toenmalige burgemeester wist tijdens die bijeenkomst de meeste scepsis bij de bewoners weg te nemen. Dat een camera-ploeg van AT5 die avond om 23.00 uur nog bij de woning van de burgemeester op de stoep stond voor een interview was bijzonder. Maar dat de burgemees-

De gasexplosie bij de Beukenhorstflat was een heftige gebeurtenis in de Diemense historie. Als kleine gemeente kom je op zo'n moment voor stevige uitdagingen te staan.

ter gekleed in peignoir de cameraploeg in de deuropening gedecideerd te woord stond en uitlegde wat de bewoners konden verwachten, was minstens zo bijzonder. Of misschien ook weer niet. Het staat, terugkijkend, symbool voor de oplossingen gerichte 'doenersmentaliteit' van Diemen." ●

INITIATIEF
NEMEN

Een mooi voorbeeld van 'Initiatief nemen' komt naar voren bij regionale samenwerking. Bijzonder is dat uit onderzoek is gebleken dat grote gemeenten meer samenwerken dan kleine gemeenten. Dit is opvallend omdat samenwerking vaak wordt gezien als manier om samen dingen te bereiken waar je zelf te klein voor bent. Je zou dus verwachten dat juist kleinere gemeenten vaker samenwerken. Waar zit hem de crux? Laten kleinere gemeenten het werk maar al te graag over aan een grotere gemeente? Of zijn ze niet bij machte om als volwaardig partner in de regio te functioneren? Dat hier kansen gemist worden, blijkt uit de bijdrage van Peter van de Mortel, senioradviseur Ruimtelijk Beleid. Dit keer geen anekdotisch getint verhaal, maar bijna een leidraad 'hoe opereer je als kleine gemeente in de regio'.

Haal die eierschaal van je hoofd

"Regelmatig komt in bestuurlijk Nederland de vraag aan de orde wat nu de ideale grootte van een gemeente is. Er wordt weleens gesproken over een ideale maat van 100.000 inwoners. Voor een relatief kleine gemeente als Diemen, doemen dan meteen verschillende angstscenario's op. Steevast komen dan dezelfde vragen aan de orde. Wordt het dan niet onoverzichtelijk? Wordt het niet formeel en bureaucratisch? Houden we dan nog steeds korte lijnen met het bestuur? Zijn we dan nog in staat om snel op problemen in te kunnen spelen? Kennen we de inwoners dan nog wel? Hebben we dan nog oog voor de menselijke maat? Kennen we elkaar nog wel? Weten we nog wel wat de ander doet?

Aan de andere kant dringt de vraag zich op of je als kleine gemeente nog wel alle taken kunt uitvoeren. Heb je wel de nodige deskundigheid in huis? Word je als kleine gemeente wel serieus genomen? Voor je het weet heb je als gemeente een Calimero-complex en loop je rond met een halve eierschaal op je hoofd.

Voor Diemen is dit heel herkenbaar. De gemeente wordt doorsneden door groot-schalige infrastructuur. De autosnelwegen A1, A9 en A10, de spoorlijnen naar Schiphol, Amsterdam en het Gooi en ook het Amsterdam-Rijnkanaal vormen naast (inter)nationale hoofdverbindingen ook forse barrières en bronnen van geluidhinder en luchtvervuiling. De druk om deze infrastructuur verder uit te breiden is groot. Planvorming en besluitvorming hierover vinden plaats op regionaal en vooral nationaal niveau. Veel partijen zijn hierbij betrokken in een vaak ingewikkeld en langdurig overlegcircus. Als kleine gemeente zit je vaak niet aan deze overlegtafels. Je beschikt meestal ook niet over de kennis, contacten en capaciteit om alle dossiers intensief te volgen. Hoe zorg je dan toch dat je in beeld komt en blijft? En hoe kom je tot plannen en besluiten die ook een meerwaarde voor de gemeente zelf opleveren?

Voor Diemen is dit de afgelopen tien tot vijftien jaar continu een grote uitdaging geweest. Dit speelde vooral bij de uitbreiding van de autosnelwegen maar ook bij de onderzoeken en plannen om het spoor intensiever te gaan gebruiken.

We hebben ons de afgelopen jaren met succes een positie aan de onderhandelingsstafel verworven. Hoe wisten we onder de eierschaal vandaan te blijven? Voor ons waren er vijf kritische succesfactoren, eigenschappen en acties die doorslaggevend waren:

- **Een prominente plek in het regionale netwerk**

Als kleine gemeente alleen kom je niet ver. Bij kleine gemeenten wordt deelname aan regionaal overleg soms als een verplicht nummer beschouwd. De sluitpost van de werkzaamheden. Een misvatting. Als je je actief opstelt in de regio, kom je een stuk verder. Omdat je zo een groter bestuurlijk draagvlak kan organiseren, een gezamenlijke bestuurlijke lobby kunt opzetten en direct of indirect wel een plek aan de beslissende overlegtafels kan krijgen. Hetzelfde geldt voor het ambtelijk actief meedoen in de regio. Zo bouw je contacten, kennis, begrip en daarmee ook draagvlak op in de regio.

- **Korte lijnen tussen bestuur en ambtenaren**

Korte lijnen zijn onmisbaar. De juiste informatie kan snel gehaald en gebracht worden en advisering en besluitvorming verloopt hierdoor snel en adequaat. Er moet samen opgetrokken worden, ieder vanuit zijn rol, maar vooral vanuit dezelfde actuele kennis rond nieuwe ontwikkelingen, tegenvallers en wisselende belangen. Je moet snel bij elkaar naar binnen kunnen lopen, de ruimte nemen om de benen op tafel te leggen, gezamenlijk een strategie uit te zetten en tot een heldere rolverdeling te komen. Het is belangrijk dat ambtenaren en bestuur elkaar begrijpen en vooral op één lijn zitten.

- **Durf de portemonnee te trekken en blijf scherp op wisselgeld**

De bereidheid om financieel bij te dragen kan een belangrijk smeermiddel zijn om veel grotere budgetten vanuit het Rijk en/of de regio beschikbaar te krijgen. In 2010 kwam er bestuurlijke overeenstemming over een extra verhoging van de nieuwe geluidsschermen langs de A1 en A10, Diemen betaalde 340.000 euro, het Rijk 8,5 miljoen.

In 2016 werd, bij het afsluiten van de bestuursovereenkomst, de aanleg van de spooronderdoorgang geraamd op ruim 30 miljoen euro. Het Rijk betaalt de helft, uit regionale budgetten komt 13,5 miljoen beschikbaar. Dus voor Diemen stond de teller daarmee toen op circa 1,5 miljoen. Ook over de meerkosten zijn daarna afspraken gemaakt waarin het Rijk en de gemeente allebei bijdragen.

Daarnaast is het nooit verkeerd om steeds te blijven kijken waar 'winst' te behalen is. Toen het ontwerp voor de oprit Diemen Noord niet bleek te voldoen aan de eisen van Rijkswaterstaat (te korte invoegstrook op de A1) waren wij bereid om mee te werken aan het opschuiven van deze oprit. Maar dan uiteraard wel met een veilige aansluiting op de Diempolderweg. Dus zo kwam er een mooie rotonde, geheel voor rekening van Rijkswaterstaat.

- **Het koppelen van dossiers**

Het verbinden van dossiers kan helpen omdat binnen een project vaak een soort verkrampde tunnelvisie ontstaat. Terwijl een goed zicht op het totaal tot meer draagvlak en betere oplossingen kan leiden. Voor Diemen hebben we daarom de impact van alle infrastructuurplannen in beeld laten brengen. Dit overzicht kon worden gebruikt om andere overheden goed te informeren. En om ze aan te sporen om ook de rek op te zoeken en de lat hoger te leggen dan wettelijk gezien strikt noodzakelijk was. Bij de uitbreiding van de A1 en A10 heeft het Rijk niet strikt vastgehouden aan de wettelijke eisen en is meegegaan in de wens van de regio om ook de al heersende geluidsoverlast weg te nemen.

- **Voel jezelf niet te klein; toon lef**

Bij de uitbreiding van de autosnelwegen is het gelukt om meerdere keren direct met de minister zelf aan tafel te zitten. En de minister kwam op werkbezoek in Diemen. Dit heeft geleid tot de realisatie van hoge geluidsschermen over een lengte van circa 4 kilometer. Bij Diemen Noord kwamen zelfs geluidsschermen met een hoogte van 9 meter in plaats van de wettelijk voorgeschreven 5 meter. Afspraken zijn gemaakt over het onderhoud van het geluidsarme asfalt. Medewerking kwam er voor een gezamenlijke studie naar een overkapping. De realisatie van een overkapping was toen helaas nog een (innovatieve) stap te ver voor het Rijk.

Al met al geen enkele reden om de kleinschaligheid van Diemen ter discussie te stellen, zolang die kleine (eier)schaal je maar niet in de weg gaat zitten.“ ●

Peter van de Mortel heeft niet alleen een korte leidraad ‘hoe opereer je als kleine gemeente in de regio’ geschreven. Hij brengt in het volgende verhaal over ‘de spooronderdoorgang’ de theorie ook in praktijk. Hoe bestuurders en ambtenaren een stevige lobby voerden en op de eerste rij zaten bij elk overleg met het Rijk, NS en ProRail. Hoe inhoudelijke kennis van meerwaarde kan zijn. Hoe korte lijnen tussen bestuur en ambtenaren zich uitbetaalden en hoe de portefeuillehouder een belangrijke rol speelde door voortdurend aanspreekbaar en beschikbaar te zijn. En hoe belangrijk het is om, als teken van goede wil en urgentie, ook zelf de beurs te willen trekken. Het verhaal over hoe de nog enige spoorwegovergang tussen Amsterdam en Zwolle uiteindelijk ook verdween.

Van overweg naar spooronderdoorgang

“In Diemen Centrum ligt bij station Diemen een overweg op de Ouddiemerlaan. Lange tijd een dorpstafereel met een stationsgebouwtje, spoorbomen, knipperlichten en af en toe het vrolijk gerinkel van bellen als er een trein passeerde.

En regelmatig op zondag een treinlading voetbalsupporters onderweg naar het Ajax stadion in de Watergraafsmeer. Diemen Centrum was het station dat het dichtst bij 'De Meer' lag, het oude stadion van Ajax. Bewoners van de hoekflat aan de Rode Kruislaan nodigden op zondagmiddag regelmatig hun familie en kennissen uit om veilig vanaf het balkon te bekijken hoe de Mobiele Eenheid de wilde hordes supporters, over het aan de spoorbaan grenzende 'Ajax-pad', richting De Meer begeleidde.

Aan het eind van de vorige eeuw begon deze overweg echter steeds meer een probleem te worden. De woningbouw in Diemen Noord en de omlegging van de A1 leidde tot veel meer verkeer op de Ouddiemerlaan. Ook op het spoor werd het steeds drukker, onder andere door de aanleg van de Flevovlijn. De sluitings-tijden op de overweg liepen op. Bij een storing van de spoorweginstallatie lag het wegverkeer volledig stil. Het is daarbij ook nog eens de enige overweg tus-sen Amsterdam, Almere, Lelystad en Zwolle.

Meerdere keren is geprobeerd om de NS, ProRail en het Rijk zover te krijgen om de overweg om te bouwen tot een ongelijkvloerse kruising. Vele varianten zijn onderzocht: zoals het spoor omhoog, brug over het spoor, spoor half omhoog/half omlaag en weg half omlaag/half omhoog, trein in een tunnel. En dit dan voor twee sporen maar ook voor vier sporen. Kortom: heel complex, zeker als het wegverkeer en het treinverkeer tijdens de aanleg gewoon doorgang moet blijven vinden. En daardoor ook heel duur en dus onbetaalbaar voor de gemeente alleen.

Eind jaren '90 leek het bijna te lukken. Burgemeester De Hon ging zelfs al op bezoek bij bewoners om te vertellen dat ze hun huis zouden moeten gaan verlaten. Dat bleek dus uiteindelijk pas ruim 20 jaar later echt nodig te zijn omdat het toch weer stuk liep op de financiering. Diezelfde burgemeester stuurde overigens ook de voetbalsupporters van FC Utrecht weer meteen terug naar huis bij het zingen van zeer foute liederen op het perron.

Uiteindelijk lukte het in 2016 om de overweg op de Ouddiemerlaan bovenin de lijst te krijgen in de eerste ronde van het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen. We zaten vooraan bij alle bijeenkomsten en we zochten direct contact met de programmamanager. Die was zeer gevoelig voor bestuurlijke aandacht, dus de wethouder was steeds beschikbaar.

De overweg scoorde goed door een hoog risicoprofiel dankzij de vele treinreizigers die de gesloten spoorbomen negeerden om de trein te halen. Op dat punt hielp in de lobby ook een incident op de overweg waarbij een jong meisje opgesloten raakte tussen de gesloten spoorbomen. Iedereen besepte dat dit niet nog een keer moest gebeuren. De beschikbaarheid van een uitvoerbaar plan met bestuurlijke stempel daarop was eveneens belangrijk, want het Rijk wilde snel successen kunnen melden. Dit plan voorzag in al haar doelmatigheid toch in een ruime, aantrekkelijke onderdoorgang met veel aandacht voor sociale vei-

Station Diemen trok landelijke aandacht toen burgemeester De Hon een grote groep Utrecht-supporters terug stuurde. Inmiddels wordt er bij het station gewerkt aan een onderdoorgang.

ligheid en een goede inpassing in de omgeving. Door een goede 3D-visualisatie kon iedereen daar kennis van nemen. Na een stevige lobby van wethouder Scholten in de regio is het gelukt om de benodigde financiering van ruim dertig 30 miljoen euro rond te krijgen (in 1998 was de raming ruim 30 miljoen gulden). Rijk en regio betalen daarbij veruit het grootste deel van de spoorondergang die nu in uitvoering is. Diemen zelf investeerde circa anderhalf miljoen en neemt de volledige herinrichting van het gebied voor zijn rekening. Een belangrijke barrière midden in Diemen verdwijnt hierdoor in 2023. De verdere groei van het aantal treinen levert geen belemmeringen meer op. Maar even uitrusten voor de spoorbomen kan dan helaas ook niet meer!" ●

Over kansen benutten met behulp van regionale partijen gaat ook het volgende verhaal van oud-wethouder Ruud Grondel. De rode lijn in zijn verhaal is dat investeren in samenwerkingsverbanden en relaties zich op termijn bijna altijd weer uitbetaalt. Al is dat vaak ook een kwestie van lange adem. En voor alle duidelijkheid: het gaat niet alleen om het behalen van eigen voordeel, maar ook voor anderen van betekenis kunnen zijn. Zeker ook als wethouder van een kleine gemeente. Of misschien juist wel omdat een wethouder in een kleine gemeente zich ook kan bezig houden met de details. En in de details zit vaak ook het succes verscholen. Al liggen die vaak verborgen langs het slingerpaadje door het groen.

Slingerpaadjes door het groen

“Als je ambtenaar of wethouder van een kleine gemeente bent, in de oksel van de grote buur, moet je van je kwetsbaarheid je kracht weten te maken. Je kwetsbaarheid is natuurlijk: een kleine organisatie, weinig geld en weinig macht. Je kracht is dat er door de kleinere schaal veel minder verkokering in je organisatie is en in de portefeuilles in het college. Daardoor is er ook veel minder hiërarchische afstand tussen de ambtenaren die het werk doen en de wethouders. En in de afgelopen jaren was het werken in Diemen mede daardoor zo leuk dat veel talentvolle mensen lang bleven hangen (ik doel hier op de ambtenaren natuurlijk).

Ooit was ik zelf wethouder in Amsterdam. Omdat Amsterdamse wethouders geen tijd hebben om zich met alle details bezig te houden, zijn Amsterdamse ambtenaren die met regionale zaken bezig zijn blij met wethouders van buurgemeenten die zich druk maken over hun onderwerp. Als je dat handig aanpakt, benut je als buurwethouder het Amsterdamse apparaat. Andersom werd ik de facto vertegenwoordiger van Amsterdam in allerlei overleggen in het groen.

Deze positieve randvoorwaarden maakten het mogelijk om enerzijds het beleid op lange termijn vast te houden en anderzijds opportunistisch toe te slaan als zich een kans voordeed. Wonderlijk ook om te zien hoe langetermijnbeleid en

de uitvoering soms verbonden konden worden. Om dit te illustreren heb ik onderstaande ervaringen aan elkaar geknoopt.

De redding van het Diemberbos

Diemen is gezegend met grote groene gebieden, wel zo'n 50% van het grondoppervlak. Die gebieden zijn nog groen omdat ze een regionale functie hebben voor recreatie en natuur. Het beheer van die gebieden ligt bij het samenwerkingsverband Groengebied Amstelland en voor de grootste gebieden bij Staatsbosbeheer.

Net na de afronding van de herinrichting van het Diemberbos met geld van Rijk, Provincie, Amsterdam en Diemen trad het meest rechtse kabinet sinds jaren aan: Rutte (1 bleek later) met staatssecretaris Bleeker, wiens belangrijkste missie de afbraak van het groenbeleid was. Opheffing van de rol van het Rijk en schrappen van grote budgetten was de invulling daarvan. Voor het Diemberbos was dat een akelige timing, omdat de nieuwe inrichting als recreatiegebied een verhoging van het onderhoudsbudget nodig maakte. Dat was toegezegd aan Staatsbosbeheer, maar nog niet bekrachtigd. En dus verdampt na de ingrepen van Bleeker. Voor de regio vervelend, maar voor Diemen tamelijk rampzalig.

Ik had een goed contact met een strategisch medewerker van Staatsbosbeheer. De grootste bos- en natuurbeheerder van Nederland wilde de bezuinigingen opnieuw op de politieke agenda krijgen. Slim kondigden ze aan dat ze een aantal gebieden in de verkoop gingen gooien, waaronder het Diemberbos. Er was tenslotte geen onderhoudsbudget meer. Ik kon dat aangrijpen om van onderaf actie te gaan voeren. Bij een demonstratie tegen die verkoop kwamen de medewerker van Staatsbosbeheer en ik tot de conclusie dat we, los van Staatsbosbeheer of Diemen, een luis in de pels nodig hadden. Elk gesprekje met mogelijke initiatiefnemers was raak. Binnen de kortste keren werd 'de Vrienden van het Diemberbos' opgericht.

Met onze steun en druk van de publieke opinie gingen onze halve ambtenaar, de Amsterdamse ambtenaren en de provinciale ambtenaren creatief aan de slag. Het resultaat was dat er een tijdelijk onderhoudsfonds kwam dat naar rato gevuld werd door Amsterdam, de provincie en Diemen. Het Diemberbos was (voorlopig) gered en Staatsbosbeheer dankbaar.

Help, de ecologische verbinding

Niet veel later werd ik gebeld door de gepensioneerde stadsecoloog van Amsterdam, tevens beschermheilige van de ringslang:

'Ze zijn de ecologische verbinding langs de Diemerzeedijk aan het verbreken.' 'Wie?' 'Staatsbosbeheer!' 'Waar?' 'Bij de Diemervijfhoek.' 'Ah, dat is de aanleg van de nieuwe wandel- en fietsroute.' 'De bulldozers zijn al bezig.'

Als resultaat van alle contacten was ik namens de provincie bestuurlijk trekker van de Natuurboulevard, langs de Diemerzeedijk. Dus toen de stadsecoloog

me belde, kon ik met enig gezag en met een beroep op de goede relatie met de strategisch medewerker bij Staatsbosbeheer aankloppen. Subtiel meldde ik dat de voormalige stadsecoloog korte lijntjes naar de media had en ik legde uit wat ze aan het doen waren met de recent aangelegde ecologische verbinding, die onderdeel uitmaakte van de natuurcompensatie voor IJburg. Dit leidde onmiddellijk tot actie bij Staatsbosbeheer. En tot eeuwige dankbaarheid van de stadsecoloog.

De blokhut

De goede relatie met Staatsbosbeheer was ook nuttig voor 'het Scoutingproject'. Tussen rijp en groen in het overdrachtdossier bij de start van mijn wethouderschap in 2006 stond ook dat de Scouting in Diemen heel graag een buitenlocatie wilde in het Diemberos. Het was echter nog niet gelukt het mee te nemen in de herinrichtingsplannen. Een klassiek geval van een leuk plan, zonder directe politieke urgentie, en dus geen geld.

Elk jaar bij de Gemeentedag, waar ook organisaties uit Diemen zich presenteerden, had ik een gesprekje met de voorzitter van Scouting Diemen over het belang van een buitenlocatie. Voor padvinders is een plek in het bos natuurlijk fantastisch, maar daarnaast is er nog een ander belang. Scoutinggroepen hebben namelijk altijd een zomerkamp, dat wordt ingevuld door in een ander deel van het land bij een andere scoutinggroep een accommodatie te huren. Zonder eigen plek heb je dus geen extra inkomsten om je eigen zomerkamp te betalen. Onze strategie was dus lange adem en opportunisme. In het plan voor het bos hadden we dankzij ons krediet bij Staatsbosbeheer wel een plek voor de scouts kunnen opnemen. Dichtbij de plek die was gereserveerd voor een horecagelegenheid. Daar had Staatsbosbeheer ons weer hard voor nodig. Dus meteen bij de hiervoor noodzakelijke herinrichting werd geregeld dat ook de plek voor de Scouting vast kon worden gekapt. Ter voorbereiding van de horecalocatie werd er bij de herinrichting alvast riolering aangelegd (die later in de bouwkosten van de horeca meegenomen moest worden). Als gemeente boden we aan om die riolering alvast door te trekken naar de scoutingplek. En later, toen de crowdfundingactie begon te lopen en het gesprek van Scouting met Staatsbosbeheer vast dreigde te lopen over de pachtprijs, konden we al ons krediet inzetten om die pachtprijs te matigen.

Na mijn vertrek als wethouder, na twaalf jaar, mocht ik de opening verrichten van de prachtige blokhut, resultaat van klassiek vrijwilligerswerk. En een lange adem.

De Natuurbewonderingssteiger

En tot slot nog een mooi klein voorbeeld hoe je al slingerend door het groen je doelen kan bereiken. Het ging om een motie bij de begrotingbehandeling, het verzamelmoment van rijpe en onrijpe wensen in de politiek. Het college kreeg

Het lijkt logisch, een plek voor de scoutingvereniging in het bos. Voor de blokhut van Scouting Diemen zijn echter heel wat bestuurlijke slingerpaadjes bewandeld.

de opdracht om te onderzoeken of er een strandje aan de Diem, onze Amstel, kon worden aangelegd. Dat was een project dat me ter harte ging, omdat ik de jeugd van Diemen er regelmatig over hoorde. Via de goede relaties hadden we provinciale subsidie geregeld en toen liep het voor mij onverwacht vast op mijn eigen fractie die de raad wees op de spanning met de natuurbestemming van het gebied. Snapte ik ook wel.

Creatief denken leverde het plan op voor een steiger waarop je de mooie Diem kunt bewonderen. En waarop je ook in je zwempak kunt liggen. En waar je per ongeluk af kunt vallen. Dan moet je er wel weer uit kunnen, dus moet er wel een trapje aan...." ●

Weer heel anders, maar ook weer een bijzonder voorbeeld van ‘initiatief nemen’ is de totstandkoming van de wijk Holland Park in Diemen. Hoe een desolaat kantorengedebied ten gevolge van leegstand langzaam wegwijnde en dreigde te verpauperen. De gemeente keek niet toe, maar nam het initiatief in eigen hand. Martin Cornelissen, concerndirecteur, vertelt het verhaal van de totstandkoming van Holland Park.

Holland Park: conserveren en uitnodigen

“Ten oosten van het trein/metrostation Diemen Zuid ligt het gebied dat nu bekend staat als Holland Park. Dit gebied heette tot voor kort Bergwijkpark Noord. In de afgelopen jaren is hier een woonwijk uit de grond gestampt. Er wordt de komende tijd nog veel meer gebouwd.

Aan de zuidkant van de Gooiseweg ligt Bergwijkpark Zuid. Dit kantorenpark bestaat nog steeds. Het hoofdkantoor van Randstad is hier de blikvanger. In de jaren tachtig en negentig is het hele gebied Bergwijkpark als kantoorgebied ingericht. Noord iets eerder dan Zuid. Bergwijkpark Noord is nooit een succes geworden. Ondanks dat het gebied uitstekend bereikbaar is per openbaar vervoer met twee metrostations en een treinstation. Er werden uitsluitend kantoren gerealiseerd (daar was toen een enorme vraag naar) waardoor het buiten werktijd een levenloos en onprettig gebied was. Nieuwe kantoorlocaties, in het ArenA-gebied en bij de Zuidas, waren veel populairder. Al snel zorgde de leegstand in Bergwijkpark Noord ervoor dat Diemen in de top vijf van gemeenten met het hoogste percentage kantoorleegstand op een dubieuze eerste plaats stond.

Ongeveer dertig jaar geleden, eind vorige eeuw, wilde een Belgische ondernemer een megabioscoop in of vlakbij Amsterdam realiseren. Dat was toentertijd uniek. Het oog was gevallen op Bergwijkpark Noord. Diemen wilde daar graag medewerking aan verlenen. Dat zou immers de levendigheid van het gebied enorm verbeteren. Het leek te mooi om waar te zijn. En dat was het dus ook. Amsterdam en de provincie Noord-Holland vonden Diemen geen geschikte locatie voor een megabioscoop. Met een vleug Amsterdamse arrogantie vond deze

gemeente (uiteraard) dat het binnen de eigen gemeentegrens, veel betere locaties hiervoor had. Dat werd nog eens versterkt omdat Amsterdam bij de ontwikkeling van het ArenA-gebied, naast een stadion ook een megabioscoop wilde. Diemen vocht als een leeuw tegen de weerstand van Amsterdam en provincie, tot aan de Raad van State toe. En won! Het bestemmingsplan voor een megabioscoop in Diemen werd uiteindelijk goedgekeurd. Maar het was een pyrrusoverwinning. Door de economische teruggang durfde de Belgische ondernemer de megabioscoop niet meer te realiseren. Vooral ook omdat in het ArenA-gebied inmiddels ook een megabioscoop de deuren had geopend. 'This town ain't big enough for the both of us'.

Ondertussen ging het steeds meer bergafwaarts met de economie, liepen de kantoren, vooral in Bergwijkpark Noord, steeds verder leeg en sloegen de verpaupering en het gevoel van sociale onveiligheid in het gebied verder toe. Er moest iets gebeuren!

De oplossing was om van het gebied een gemengd woon-werkgebied te maken. Dat betekende dat kantoorgebouwen moesten worden vervangen door woningen. Een dure grap, want de boekwaarde van de meeste kantoorgebouwen was nog erg hoog (zo oud waren ze nog niet). Gebouwen en ondergrond waren dus duur. Woningbouw leverde toen nog niet zoveel op als nu. Financieel onhaalbaar dus. De ene na de andere eigenaar kwam bij de gemeente om een kantoorgebouw een tijdelijke andere bestemming te mogen geven. Dat levert echter nog niet een gemengd woon-werkgebied op.

Dus besloot Diemen, op voorstel van wethouder Scholten die zowel ruimtelijke ordening als financiën in zijn portefeuille had, om zelf het initiatief te nemen en niet af te wachten.

Daarvoor werd de volgende strategie gehanteerd:

Bevries de huidige (kantoor)bestemmingen van Bergwijkpark Noord met een nieuw (in vaktermen: conserverend) bestemmingsplan, waardoor duidelijk is dat Diemen niet meewerkt aan allerlei tijdelijke of ongewenste initiatieven.

Ontwikkel een Strategisch Masterplan dat aangeeft hoe het gewenste woon-werkgebied er, op hoofdlijnen, uit zou kunnen zien. Geef daarbij aan marktpartijen veel vrijheid voor nadere invulling.

De gemeente stelde zich flexibel en creatief op en was bereid het bestemmingsplan aan te passen voor plannen die in dat Masterplan pasten. Daarmee zou herontwikkeling van het gebied veel aantrekkelijker worden voor ontwikkelaars, beleggers etc. Die werden hiermee als het ware uitgenodigd om initiatief te nemen. Wij noemden dat 'uitnodigingsplanologie' en grappig genoeg werd die term later in de nieuwe Omgevingswet nadrukkelijk benoemd. Het is overigens te veel eer om te veronderstellen dat Diemen deze term heeft verzonnen.

Deze strategie werd ook daadwerkelijk uitgevoerd. Dat was voor die tijd toch wel redelijk uniek te noemen. Andere gemeenten keken wel naar tijdelijke mogelijkheden voor leegstaande kantoren maar deden (nog) niet aan uitnodigings-

planologie. Mede geholpen door de kredietcrisis bleef er weinig anders over voor kantooreigenaren in Bergwijkpark Noord dan om de prijzen van hun gebouwen en de ondergrond (enorm) te laten zakken. Daardoor werd de gewenste ontwikkeling opeens wel financieel haalbaar.

Nu was het nog de kunst om een initiatiefnemer te vinden die het gebied wilde omtoveren tot woon-werkgebied. Diemen kon zo'n financieel risico niet nemen gelet op de ervaringen van Plantage de Sniep. Zie het verhaal 'Faillissement afgewend' elders in dit boek. Die initiatiefnemer meldde zich (gelukkig): een projectontwikkelaar van, tot dan toe, kleine en middelgrote projecten. Hij had de potentie van het gebied gezien en dan met name het feit dat het gebied al perfect bereikbaar was per weg en openbaar vervoer. En hij was er voor gevallen. Met zijn enthousiasme trof hij de gemeente Diemen, die hem met open armen ontving.

Er ontstond een hele mooie samenwerking. Maar door de toen nog voortdurende kredietcrisis werd het behoedzaam aangepakt. Het begon met de realisatie van een studentencampus. Toen dat een succes werd, stonden steeds meer investeerders klaar voor die projectontwikkelaar. Voor de concrete planvorming had hij een internationaal bekende architect ingeschakeld die met een zeer aansprekend plan kwam. Dat betekende dat aan de slag kon worden gegaan met het vervangen van kantoren ten behoeve van woningbouw. Het idee was dat voorzichtig met de ontwikkeling van telkens één woontoren tegelijkertijd zou worden gestart. Het was immers nog steeds de tijd van de kredietcrisis. Bij de realisatie van de eerste woontoren sloeg de kredietcrisis om in een wooncrisis en nam de vraag naar woningen explosief toe. Opeens was er dus aanleiding om veel meer woontorens tegelijkertijd te ontwikkelen. Dat alles heeft er toe geleid dat Holland Park veel sneller is gerealiseerd dan ooit was voorzien. De gemeente Diemen bleef voortvarend verder gaan en ontwikkelde een plan voor het oorspronkelijke park, waar de naam Bergwijkpark aan is ontleend. De realisatie daarvan is aanbesteed aan een andere projectontwikkelaar. De realisatie van dat gebied (Holland Park West) is inmiddels ook opgepakt. Het is nog niet klaar, want aan de zuidkant ligt nog een gebied (logischerwijs Holland Park Zuid) dat op termijn ook wordt veranderd in een gebied met overwegend woningbouw. En zo kwam Diemen, als gemeente met de grootste kantoorleegstand van het land, opeens bovenaan de ranglijst van de gemeenten met de minste kantoorleegstand en de relatief snelste groei in woningbouw en aantal inwoners van heel Nederland. Het kan verkeren." ●

**BUITEN DE
GEBAAANDE
PADEN**

*Met durf op een onalledaagse
en grensverleggende manier aan
de slag gaan*

De problematiek waar de gemeente voor geplaatst wordt, zit vaak vol met verrassingen. Wie ervan uitgaat dat er op elk probleem een protocol of procesafspraken losgelaten kan worden, komt al snel van een koude kermis thuis. De werkelijkheid is vaak een stuk weerbarstiger. Om oplossingen te bewerkstelligen moeten bepaalde gewoontes, patronen en zekerheden doorbroken worden. Nieuwe verbindingen moeten worden gelegd. Dat vraagt veel creativiteit, maar vervolgens ook doorzettingsvermogen en overtuigingskracht. Maar vooral durf om buiten de gebaande paden te treden.

Een project waar durf, maar zeker ook overtuigingskracht en doorzettingsvermogen een belangrijke rol speelde, is de woningbouw op De Sniep. Martin Cornelissen vertelt hoe Diemen zijn hand overspeeld leek te hebben en regelrecht op 'een artikel 12 status' afkoerste. En hoe vervolgens buiten de gebaande paden en vanuit een compleet andere invalshoek het tij werd gekeerd.

Faillissement Diemen afgewend

Toen de meubelboulevard uit Diemen naar de toenmalige ArenA boulevard in Amsterdam Zuidoost vertrok, ontstond er een uitgelezen kans om dit deel van De Sniep, vroeger Varkenseiland geheten, te herontwikkelen ten behoeve van woningbouw. Diemen wilde het zelf doen en daarbij werd niet op een paar centen gekeken. In de jaren daarvoor was er veel ervaring opgedaan in Diemen Zuid en Diemen Noord en het was daar ook gelukt om de inkomsten en uitgaven voor de woningbouw in evenwicht te houden. De gronden en gebouwen werden verworven tegen hoge prijzen en er moest ook nog iets aan bodemsanering worden gedaan. Buurgemeente Amsterdam had immers veel milieubelastende bedrijven naar De Sniep verbannen, wat kennelijk toen nog mogelijk was. Die bedrijven hadden daar jarenlang de boel vervuild. Dat het één van de grootste en meest kostbare bodemsaneringsprojecten van Nederland zou worden, was niet voorzien. Maar ach, de huizenprijzen (en de grondopbrengsten) stegen ook en het zou allemaal goed komen. Na oplevering van de eerste serie woningen aan de kant van het sportpark, maakte de kredietcrisis van 2008 een einde aan het optimisme. Er werd geen vierkante meter meer gebouwd en de ontwikkelcombinatie, die de hele wijk zou bouwen, durfde geen risico meer te nemen en nam geen grond meer van de gemeente af. De geldkraan ging daarmee dicht. Veel kosten waren door de gemeente al gemaakt. Hiervoor waren dure leningen afgesloten. De hoge rente van deze leningen liep maar door.

Het bestuur werd geconfronteerd met een dreigend verschil tussen gemaakte kosten en onzeker geworden opbrengsten, van tientallen miljoenen. Dat kon Diemen uiteraard niet zomaar ophoesten en zonder een list zou de gemeente afstevenen op 'de artikel 12 status'. Dit betekent dat de gemeente weliswaar van het Rijk extra middelen zou kunnen ontvangen, maar tegelijkertijd onder curatele van het Rijk zou komen te staan. Voor grotere uitgaven zou dan eerst toestemming van het Rijk gevraagd moeten worden. Geen aanlokkelijk vooruitzicht.

Er werd niet één list, maar een dubbele list verzonnen. Diverse investeringen werden niet in één keer afgeschreven, maar de kosten werden uitgesmeerd over meerdere jaren. De investeringen in infrastructuur e.d. gingen tenslotte ook jaren mee. Dit had wel tot gevolg dat de begroting van de gemeente jaarlijks zwaarder werd belast, waardoor het geld niet aan andere zaken kon worden uit-

gegeven. Maar...de gemeente bleef baas over de eigen portemonnee. Tegelijkertijd werden de gesprekken met de projectontwikkelaar op scherp gezet om deze te bewegen toch woningen te bouwen gedurende de crisis, waardoor de gemeente alsnog de noodzakelijke grondopbrengsten zou krijgen. De uitkomst was dat de projectontwikkelaar op een deel van de gronden toch betaalbare woningen ging bouwen. Daarnaast zag de ontwikkelaar er vanaf om ook het resterende deel van de grond van de gemeente af te nemen. De gemeente kon daardoor die gronden aan andere partijen verkopen. Er werd dus uiteindelijk, nog tijdens de kredietcrisis, weer gebouwd op Plantage de Sniep. De noodzakelijke grondopbrengsten kwamen binnen. Vervolgens dook Nederland in een andere crisis, die van de woningmarkt, waardoor huizenprijzen (en grondprijzen) omhoog schoten. Mede daardoor werden de financiële vooruitzichten van Diemen weer beter. De dreiging om onder financieel toezicht te komen was succesvol afgeslagen.” ●

Ter afwisseling nu een heel klein verhaal over Corrie die een groot deel van haar leven verknocht was aan het Duranbad en voor wie het bad veel meer betekende dan alleen maar baantjes zwemmen. Wat dat betreft was het zeker buiten de gebaande paden. Jos Muller, bedrijfsleider van het Sportbedrijf, vertelt het verhaal van Corrie.

Corrie

Het Duranbad in Diemen Zuid is niet alleen een plek waar baantjes worden gezwommen en zwemles wordt gegeven. Het is ook een plek waar mensen elkaar ontmoeten en vriendschappen worden gesloten.

Corrie uit Diemen Noord had in 1980 het zwembad al snel ontdekt. Het was het jaar van de opening. Drie à vier keer per week fietste ze naar Diemen Zuid. Op woensdag was het altijd vaste prik. Eerst naar de markt, dan koffie drinken bij het Wapen van Diemen en vervolgens baantjes zwemmen in het Duranbad. Ze vond het gezellig, een geintje maken met de kassamedewerkster en een praatje met de medewerkers langs het zwembad. Meestal kwam ze samen met drie vriendinnen, die ze in het zwembad had leren kennen.

Ook toen ze ouder werd, bleef ze komen. De fiets werd ingeruild voor de auto. Er moest meer op de centjes gelet worden en de dames namen nu zelf een thermoskan en koffiebroodjes mee en spraken een uur voor het begin van het baantjeszwemmen af in de hal van het zwembad om de laatste nieuwtjes uit te wisselen. En er werd heel veel gelachen. Ook de verjaardagen werden daar gevierd, niet alleen van de dames maar ook van de kassamedewerkster, die gul trakteerde.

Met de ouderdom kwamen echter ook de beperkingen en de vriendinnen haakten één voor één af. Corrie verhuisde naar een verzorgingshuis in Buitenvel-

Het gemeentelijke zwembad is er niet alleen voor
jeugdig zwemplezier of serieus baantjstrekken.
Het heeft ook een sociale functie en daar bieden
we graag ruimte voor.

dert, maar kwam nog steeds, éénmaal per week, naar haar geliefde zwembad in Diemen Zuid. Het busje was soms meer dan een uur onderweg van Buitenveldert naar Diemen, maar dat deed haar niet. De medewerkers, de aandacht, de sfeer, het was allemaal zo vertrouwd. Het voelde als een warm bad.

In 2020, ze was inmiddels 95 jaar, besloot ze te stoppen met leven. Twee weken voor haar overlijden trok ze haar laatste baantjes en nam ze afscheid van het zwembad. Een week later organiseerde ze een groot feest in de molen van Ankeveen, waarbij klanten en medewerkers van het Duranbad waren uitgenodigd. Op de laatste zondag van november 2020 is Corrie overleden. De gezelligheid van Corrie en haar vaste vriendinnenclub wordt gemist.” ●

Buiten de gebaande paden is in ieder geval de verbondenheid die door Corrie en andere bezoekers in het Duranbad gevonden werd. Het gaat tenslotte niet alleen om sport en bewegen, maar ook om ontmoeten en contact. Minstens net zo belangrijk voor het welbevinden van de bezoekers. Medewerkers van het Duranbad hebben daar oog voor en bieden er ook ruimte voor. En er wordt ook veel gelachen.

Het volgende verhaal gaat over de mogelijke komst van een biomassacentrale naar Diemen. Biomassa is de afgelopen jaren in Diemen een heikel politiek onderwerp gebleken. Over de duurzaamheid van biomassa bestaat veel discussie. Sommigen zien het als een onmisbare schakel tot duurzame alternatieve energiebronnen verder ontwikkeld zijn. Anderen vinden biomassa juist heel slecht voor het milieu. De complexe regelgeving liet de Diemense gemeenteraad geen andere mogelijkheid dan - met grote tegenzin - een zogenaamde verklaring van geen bedenkingen af te geven voor de komst van de centrale. Dat werd niet door iedereen gewaardeerd. Martin Cornelissen vertelt hoe Diemen de schade probeerde te beperken en de overlast te lijf ging met een convenant. Onallegaals was het zeker. Maar daarmee kreeg het college de handen nog niet op elkaar. Integendeel. Een verhaal ook over de dilemma's van het lokale bestuur.

Je bent er wel van, maar gaat er niet over

“Het noordelijk deel van Diemen wordt begrensd door de Diemer Vijfhoek, grenzend aan het IJ-meer. Dit stuk Diemen is vanaf 1960 ontstaan als een baggerdepot met bagger van de bouwput van de elektriciteitscentrale (de PEN-centrale die in 1970 in gebruik werd genomen) en van de verbreding van het Amsterdam-Rijnkanaal. Een groot deel van de Vijfhoek is ingenomen door de natuur, mede dankzij het feit dat je er nauwelijks rond kan lopen met behoud van droge voeten. Het natuurgebied is bekend om de aanwezigheid van de ringslang en de blauwborst (het zeldzamere broertje/zusje van de roodborst) en ook een otter.

De elektriciteitscentrale domineert echter het gebied. Daarom staat het gebied ook nog steeds bekend als het PEN-eiland. Later werd het de NUON-centrale en sinds 2019 is de naam NUON vervangen door Vattenfall.

En laat nu de Diemer Vijfhoek uitgerekend de door Vattenfall uitverkoren locatie zijn voor de grootste biomassacentrale van Nederland. Dit voornemen is geheel in lijn met het geldende rijksbeleid om de ontwikkeling van bio-energie te stimuleren, ondersteund met een grote pot rijkssubsidie. Het Rijk wil het toestaan van dit soort vestigingen ook niet overlaten aan de gemeentelijke overheden omdat dan het risico wordt gelopen dat dit rijksbeleid niet kan worden uitgevoerd. Dus is het aan de provincie om hiervoor de vereiste milieuvergunning en omgevingsvergunning af te geven.

De gemeente Diemen was geen 'bevoegd gezag' en ging hier eigenlijk dus niet over. Einde verhaal zou je zeggen. Maar dat was niet het geval. Er was namelijk wel van de gemeenteraad van Diemen een verklaring nodig: 'de verklaring van geen bedenkingen'. Ooit is dit in de wet opgenomen als een doekje voor het bloeden voor de gemeenteraad. Het suggereert dat de gemeenteraad invloed heeft op belangrijke ingrepen in de gemeente als gevolg van besluiten vanuit Rijk of provincie. Maar die invloed is meteen door allerlei landelijke regels enorm beperkt.

Wat was namelijk het geval: het bestemmingsplan dat voor de elektriciteitscentrale in Diemen van toepassing is, maakt alleen een 'gasgestookte' centrale mogelijk. Geen biomassacentrale. Dus was een vrijstelling van dit bestemmingsplan nodig. Ook dat is in dit geval een bevoegdheid van de provincie. De provincie heeft echter daarvoor, zoals de wet dat aangeeft, 'een verklaring van geen bedenkingen' van de gemeenteraad (in dit geval van Diemen) nodig. De reden om die verklaring te verlenen of te weigeren, is sterk beperkt: 'een goede ruimtelijke ordening'. Dat betekent dat het inpasbaar moet zijn in de omgeving en moet voldoen aan wettelijke eisen op het gebied van milieu, geluid, bereikbaarheid, etc. En dat met de wetenschap dat een gasgestookte elektriciteitscentrale sowieso al was toegestaan. Dat maakte de afwegingsruimte nogal beperkt.

De net aangetreden wethouder voor milieu in Diemen kreeg van het college van B en W, deze complexe zaak in zijn portefeuille. De gemeente Diemen was (en is) vanaf het begin af aan tegenstander van een biomassacentrale in Diemen. De gemeenteraad van Diemen heeft dat ook nadrukkelijk uitgesproken in een motie. Maar het was ook duidelijk dat een voorstel voor de gemeenteraad van Diemen over die 'verklaring van geen bedenkingen' juridisch houdbaar moest zijn. Een ongefundeerde weigering door de gemeente zou veel financiële gevolgen hebben, met een hoog risico op een schadeclaim bij de gemeente. Dat beperkte de 'rek in de regels' nogal. Dat bracht de wethouder tot de verzuchting:

'Je bent er wel van, maar gaat er niet over'. Er werd juridisch advies gevraagd aan gespecialiseerde juristen. Ook werd advies op milieutechnisch gebied gevraagd. Niet alleen aan de milieudienst waaronder Diemen valt. Maar ook de milieudienst voor de omgeving van Rotterdam, die veel ervaring met zware luchtverontreiniging heeft. De ene milieudienst adviseert niet zomaar in het werkgebied van de andere milieudienst. Dat was 'not-done'! Dus dat vroeg nog wel enige overtuigingskracht. Beide milieudiensten gaven aan dat de biomassa-centrale aan alle eisen zou voldoen.

Ook de juristen kwamen tot de conclusie: Diemen moet meewerken. Tegen wil en dank. Dat betekende dat Diemen eigenlijk met lege handen stond als het ging om het tegenhouden van de biomassacentrale.

Tegenstanders van de biomassacentrale waren het daar niet mee eens. Sommigen vonden dat de gemeenteraad van Diemen lef moest hebben om met een weigering een statement te maken, ongeacht de financiële risico's. Anderen vonden dat er wel inhoudelijke redenen waren om zo'n verklaring te weigeren (of op zijn minst dat we dat zouden kunnen proberen). Veel tegenstanders hadden er eigenlijk geen idee van hoe het juridisch zat en protesteerden bij de gemeente Diemen, in de veronderstelling dat de gemeente waar de centrale zou worden gebouwd dat gewoon tegen zou kunnen houden. Was dat maar zo!

Diemen wilde echter niet dat grote financiële risico nemen, waardoor mogelijk de gemeente (oftewel alle inwoners) schade zou moeten betalen en de biomassacentrale er evengoed zou komen. Maar Diemen wilde ook niet helemaal met lege handen blijven staan! Op initiatief van de Diemense wethouder werd gekozen voor een minder gebruikelijke weg: met Vattenfall en andere betrokken overheden zouden bindende afspraken worden gemaakt over het gebruik van deze centrale. Daarmee zouden dan in ieder geval de nadelige effecten van de biomassacentrale voor de omgeving, met name Diemen, kunnen worden beperkt.

De Diemense wethouder ging eerst op zoek naar bondgenoten, die ook nadelige effecten van de biomassacentrale zouden ondervinden (bijvoorbeeld stank- en luchtverontreiniging). Vattenfall wilde, om reputatieschade te voorkomen, ook laten zien dat het bedrijf van goede wil was. Na veel onderhandelen is er een convenant tussen Diemen, Amsterdam, Almere, Weesp, Gooise Meren en de provincie Noord-Holland gesloten. Daarin heeft Vattenfall afgesproken de uitstoot van de centrale te beperken door beperking van de productie en gebruik van extra filters, zoals ook het transport van de 25 vrachtwagens met biomassa (per dag) uitstootvrij zal worden gemaakt. Vattenfall belooft hierin na twaalf jaar de verbranding van biomassa geleidelijk af te bouwen en een einddatum voor de centrale vast te leggen (uiterlijk in 2045). Ook stort Vattenfall tien jaar

achtereen 100.000 euro in een regionaal fonds voor energiebesparing bij huishoudens met een kleine beurs. Ten slotte zijn afspraken gemaakt over de herkomst van de biomassa, met de bedoeling ontbossing te voorkomen.

Tegenstanders van de biomassacentrale liepen over de gemeente heen, bijna letterlijk tijdens een protestactie in de raadzaal. Diemen zou geen lef hebben, zijn huid goedkoop verkocht hebben met het convenant, afgekocht zijn met 'slechts' een miljoen euro etc.

Hoe dan ook. De gemeenteraad van Diemen was het inhoudelijk met alle tegenstanders eens en wilde ook geen biomassacentrale. De raad heeft, gedwongen door het juridische keurslijf, toch de 'verklaring van geen bedenkingen' afgegeven. De provincie heeft vervolgens alle benodigde vergunningen afgegeven. Diverse belangenorganisaties tekenden beroep aan. De rechtbank heeft medio 2021 uitgesproken dat deze vergunningen terecht door de provincie zijn afgegeven. De rechtbank overwoog ook dat de vraag of met de inzet van biomassa de klimaatdoelstellingen worden gehaald, geen aspect is dat bij de vergunningverlening kan worden betrokken. Oftewel: daar gaan gemeente en provincie niet over. Daar moet het Rijk een uitspraak over doen. Dat maakt de realisatie van de biomassacentrale dus mogelijk. Met de afspraken zoals die in het convenant zijn opgenomen.

De discussie over de biomassacentrale in Diemen heeft als positief resultaat dat binnen Den Haag over heroverweging van het biomassabeleid wordt gedacht. Vattenfall wacht die discussie verder af, voordat het definitieve besluit over de bouw van deze biomassacentrale wordt genomen.

Nog geen 'eind goed, al goed', maar wel op zoek naar oplossingen buiten de gebaande paden. ●

En dat je soms niet anders kan dan iets doen waar je toch niet achter staat wordt ook in het volgende verhaal verteld, al is het dan van een totaal andere orde. Oud-wethouder Steven Dijk vertelt het verhaal over noodzakelijke heiverzaamheden voor de uitbreiding van het kantoor van DAS. Het verhaal illustreert dat applaus van de ene partij, tegelijkertijd hoon van de andere partij kan opleveren. Het afwegen van belangen is niet altijd eenvoudig. De aanpak was buiten de gebaande paden. En buiten de gebaande paden was het zeker ook dat wethouder Dijk de volgende dag zelf aan de klachtentelefoon ging zitten. Al zullen de omwonenden daar weinig boodschap aan gehad hebben.

Dit verhaal is ook illustratief voor het feit dat niet alles wat we doen een doorslaand succes is. Bij Steven Dijk is het toch de twijfel die blijft hangen. Al zei Aristoteles al, dat twijfel het begin is van alle wijsheid.

De heipalen van DAS

“Het zal rond 1990 zijn geweest. Ik was wethouder en had de portefeuilles Financiën, Welzijn, Sport en Grondbedrijf. Op een dag stond de directeur van het Grondbedrijf van Diemen aan mijn bureau, hij was gebeld door de directeur van DAS rechtsbijstandsverzekeringen. DAS had een kantoor in Diemen Zuid en had een uitbreiding gepland. Die dag zouden de heipalen de grond in gaan. De heier had gezegd: ‘Zet even jullie computers uit, want ik moet vlakbij jullie pand heien.’

De computers uitzetten was niet mogelijk, want daar draaide het bedrijf op. Of de gemeente Diemen kon helpen. We bedachten dat ze dan het beste om vijf uur in de middag met heien konden beginnen. ‘Okay’, zei de directeur van DAS, ‘en dan laten we ze om tien uur stoppen en dan moeten ze het morgenavond maar afmaken.’ Dat leek mij geen goed idee, ik voorzag een groot aantal klachten als ze tot zo laat zouden heien en als de klager dan te horen kreeg dat ze diezelfde avond opnieuw zouden beginnen kon je de reacties voorspellen. ‘Jullie beginnen om vijf uur en je laat het in één avond en nacht afmaken.’ Die nacht hoorde ik langdurig thuis en in mijn bed het gedreun van de heimachine.

De volgende dag zat ik bij de telefoon om de klagers te woord te staan. De meesten waren verrast dat de wethouder persoonlijk hun klacht in ontvangst nam, maar de boosheid was er niet veel minder om. Ik legde uit dat we een verkeerde vergunning hadden afgegeven, maar dat het niet weer zou gebeuren. Ik noteerde de adressen van de klagers en regelde dat DAS een bloemetje liet bezorgen, met excuses voor de overlast.

Een half jaar later werd de nieuwbouw opgeleverd met een luxueuze lunch in die nieuwbouw. De directeur van het Grondbedrijf en ik waren daarbij te gast. Na het openingswoord zei de directeur van DAS dat veel gemeenten bij grondverkoop altijd suggereren korte lijnen met het bedrijfsleven te hebben, maar dat dat in de praktijk toch vaak tegenviel. ‘Maar in Diemen is dat daadwerkelijk het geval’, zei hij en hij vertelde het hierboven beschrevene. Een applaus viel ons ten deel. Daarna deden wij ons tegoed aan een werkelijk heerlijke maaltijd. Pas later bedacht ik dat het misschien een verkeerde keuze was geweest voor het bedrijfsleven ten koste van de omwonenden, waaronder ikzelf. Maar het idee dat we in ieder geval onze woorden hadden waargemaakt deden me toch ook weer wat twijfelen en bedenken dat ik juist wel de goede keuze heb gemaakt.” ●

Het blijft ingewikkeld om het belang van een individuele burger of onderneming af te wegen tegen het algemene belang. Het individuele belang van een goede nachtrust tegenover het algemene belang van een goed vestigingsklimaat en daarmee gepaard gaande werkgelegenheid in de gemeente. Het is

een klein voorbeeld van de uitdaging waar een gemeente bijna dagelijks voor staat. Keuzes maken en communiceren. En alle uitdagingen vervolgens goed managen. Wethouder Dijk had in ieder geval de hele nacht kunnen nadenken over de wijze waarop hij de volgende dag de inwoners te woord zou staan.

Een heel ander voorbeeld van op een grensverleggende manier aan de slag gaan is het project 'Gezond in de Stad', kortweg ook wel aangeduid als 'GIDS'. We zien de laatste jaren steeds vaker dat op landelijk niveau een probleem wordt gesignaleerd waar de gemeente geacht wordt een oplossing voor te vinden. Achterliggende gedachte hierbij is natuurlijk dat op lokaal niveau het meeste zicht bestaat op de knelpunten en dat er daarom ook daar het best met passende oplossingen gekomen kan worden.

Gemakshalve wordt eraan voorbij gegaan dat het gemeentes vaak aan specifieke kennis van de betreffende problematiek ontbreekt. Zou naast de budgetten niet ook de kennis gedecentraliseerd moeten worden? En zijn die beschikbare budgetten, bijna altijd met een efficiencykorting, vaak ook niet meer dan de bekende druppel op de gloeiende plaat?

Alle reden voor enig cynisme, maar aan de andere kant biedt het ook kansen om aan de slag te gaan. Vooral als de gemeente alle ruimte geboden wordt om op een volledig eigen en grensverleggende manier invulling aan een programma te geven.

Ben Schroevers, teamleider Sociaal Beleid, pakte de GIDS-gelden met beide handen aan en raakte al werkende weg steeds enthousiaster over het project.

Gezond in de stad

"In Diemen zijn we voortvarend met het programma 'Gezond in de Stad' aan de slag gegaan. Het programma richt zich op de gezondheidsverschillen tussen mensen met een hoge en mensen met een lage opleiding. In Nederland gaan mensen met een lage opleiding zes jaar eerder dood dan mensen met een hoge opleiding. Ook leven ze vijftien jaar minder in goed ervaren gezondheid. Het is bijna niet te geloven dat dit in ons land nog bestaat. Gezondheid als het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven.

Gezondheid is dus niet alleen afhankelijk van je eigen fysiek, maar hangt samen met een heleboel andere zaken als zelfredzaamheid, eenzaamheid, stress door financiële problemen en of je echt deelneemt aan de samenleving. Daarom kun je gezondheidsverschillen niet verkleinen door alleen informatie te geven over stoppen met roken, niet elke dag een fles leeg te maken of minder boter op je brood te doen.

Toen ik voor het eerst las over de GIDS-aanpak vond ik het allemaal erg abstract. Bovendien hadden we als Diemen hiervoor een budget van € 60.000,-

ontvangen. Dat lijkt een hoop geld, maar als je één keer knippert met je ogen is het verdwenen. Maar oké, het zijn impuls gelden en er was veel vrijheid om de middelen naar eigen inzicht te besteden.

Een buurt waar de GIDS-gelden bij uitstek voor bedoeld zijn is de Rode Kruislaan. We liepen daar regelmatig tegen problemen aan als jeugdoverlast, eenzaamheid, werkloosheid en zwerfvuil.

Om goed in beeld te krijgen wat er speelde en aan te sluiten bij wat bewoners graag wilden veranderen of betekenen voor hun buurt is er voor een ongebruikelijke aanpak gekozen. Geen buurtanalyse, geen enquêtes, geen bewonersvergaderingen of welk anoniem ander middel dan ook.

We hebben bijna volledig ingezet op persoonlijk contact. Met Birgit en Irma van 'Plan & Aanpak' hebben we iets heel simpels, maar juist daarom ook heel doeltreffends bedacht. Zij hebben een paar maanden lang elke zaterdagochtend met koffie, thee en koekjes bij de liften van de verschillende complexen aan de Rode Kruislaan gestaan. Om praatjes aan te knopen met buurtbewoners. Niet over wat er mis was aan de buurt, of wat er moest veranderen, maar steeds op zoek naar wat mensen graag doen en waar ze goed in zijn. Dat je met waar je goed in bent en wat je graag doet ook iets voor elkaar kan betekenen. En dat sloeg aan.

En van het één kwam het ander. Er zijn in die tijd tal van initiatieven gestart: jongerenactiviteiten, spelletjesavonden voor volwassenen, een uitleenpunt voor buitenspeelgoed, huttenbouwkampen, een welkomstgroep voor nieuwe bewoners, eten met elkaar, burendag, de opkikkergroep, een groep voor eenzame ouderen en mensen die uit het ziekenhuis komen en niets meer kunnen, een klussteam en een vertaalgroep. De entrees van de verschillende flats werden aangekleed met bijzondere foto's van de bewoners. En sinds enige tijd is er zelfs een buurtkamer en een prachtige speeltuin met een spannend bos. De muren werden opgestroopt en de gezichten in de buurt gingen weer open. Mensen waren trots op hun buurt.

Ik zelf heb er ook heel vaak mijn gezicht laten zien. Niet door buurtbijeenkomsten te organiseren of vergaderingen te leiden, maar gewoon door bij iemand thuis op de bank te zitten. Eén van de gevleugelde uitspraken is dan ook: *Why have a meeting, when you can have a party. Het moet voor de bewoners leuk zijn om 'mee te doen'.*

Ik kon mij goed vinden in deze uitspraak en vond dat ik, om een goed beeld te krijgen van de situatie, 'er vooral gewoon moest zijn'. Dan worden de zintuigen geprikkeld. Zo ontstond een waardevolle basis voor samenwerking met bewoners en andere professionals. Dat zorgde vervolgens voor positieve energie en beeldvorming en dat, het belangrijkste, zorgde voor zichtbare resultaten in de buurt.

De aanpak bleef niet onopgemerkt. Er kwamen regelmatig vragen voor praatjes, presentaties en/of werkbezoeken: de voorbeeldgemeente voor 'de GIDS-aanpak.' Het is natuurlijk dankbaar om te vertellen over wat goed gaat in het werk. Ik was trots; dat had 'ik' toch maar even gefikst.

Langzaam maar zeker kwam ik echter ook tot het inzicht dat 'ik' dit alleen maar kon doen door voor mij vanzelfsprekende randvoorwaarden die helemaal niet vanzelfsprekend zijn voor anderen. Collega's uit andere gemeenten, het landelijke ondersteuningsteam GIDS-aanpak en de Erasmus Universiteit (die onze aanpak heeft onderzocht) reageerden met verbazing. Ik antwoordde met: 'Natuurlijk hoef ik niet alles te verantwoorden, heeft het college me veel vrijheid gegeven, is de burgemeester actief betrokken, treden we in gelijkwaardigheid op met bewoners en partijen, is er een open houding vanuit de organisatie, staan collega's er voor open om een bijdrage te leveren en is er een lenige benadering van regels en procedures.'

Ik kon verschil maken met deze aanpak, maar alleen maar omdat er een basis was van vertrouwen en er ruimte is gegeven om te kunnen doen wat nodig is, ook buiten het reguliere.

Heeft het effect gehad?

De Erasmus Universiteit Rotterdam geeft in haar onderzoek aan dat Diemen er in geslaagd lijkt te zijn om via 'communitybuilding' positief bij te dragen aan de leefbaarheid en de sociale cohesie in de wijk. Onderzoek laat zien dat verbetering van sociale cohesie en leefbaarheid van een wijk positief kan bijdragen aan het reduceren van gezondheidsachterstanden. Een conclusie waar we best trots op mogen zijn. Ondanks beperkte middelen, maar dankzij grote betrokkenheid en inzet van mensen was dat mogelijk. Bewoners hebben daarin met hun bijdragen het verschil gemaakt. Het is een beweging geweest die we als gemeente hebben kunnen aanjagen en ondersteunen. Dat leidde tot steeds meer kleine successen die voor bewoners een stimulans zijn gebleken om door te gaan en allerlei uitdagingen aan te pakken en activiteiten uit te voeren.

Het is overigens niet allemaal goud wat er blinkt. Het leek met de aanpak in de Rode Kruislaan allemaal wel erg voor de wind te gaan. Birgit van Plan & Aanpak waarschuwde al voorzichtig dat bij een succesvolle eerste fase van communitybuilding, de verliefdheidsfase, je niet moet onderschatten wat de impact kan zijn van de fases die volgen. Maar, zoals het gaat met verliefdheid, dat wilde ik niet horen. Men was weer trots op de buurt en de samenwerking kon bijna niet beter. En de inzet van de gemeente (en woningcorporatie) werd gezien als 'Haarlemmerolie'. Heerlijk.

Inmiddels moet ik Birgit gelijk geven. Door teleurstellingen, persoonlijke conflicten, verkeerde verwachtingen en het verloop van inwoners of medewerkers

Een beleidsnota dierenwelzijn kwam op bijzondere wijze tot stand. Toen die er eenmaal was, ging het snel. Zo leidde het tot een nominatie als diervriendelijkste gemeente.

die iets samen hadden opgebouwd ging het samenwerken moeizamer. De veriefdheidsfase was voorbij.

Als we in staat zijn die fase door te komen en blijven investeren in die gedeelde liefde voor de buurt, dan betaalt het zich terug, daar ben ik van overtuigd. Dat zal dat niet vanzelf gaan, maar het is de moeite waard.” ●

Humor is vaak een manier om een goede relatie met een klant op te bouwen of om een in een spannende situatie een probleem het hoofd te bieden. Binnen de moderne managementtheorie wordt ‘humor’ zelden genoemd. Toch is humor op het werk een belangrijke factor. Medewerkers gaan met veel meer zin naar hun werk en steken sneller een helpende hand uit naar collega’s wanneer er regelmatig gelachen wordt met elkaar. Het doet iets met de teamspirit en maakt communicatie gemakkelijk. Humor maakt lichter. Humor maakt menselijk.

In het volgende verhaal vertelt Ellen Smit, voormalig coördinator van het team Sociaal Beleid, hoe humor de weg vrijmaakte om samen met haar collega Martijn Alderse Baas, een notitie over ‘dierenwelzijn’ te schrijven waarvoor geen tijd en aanvankelijk ook totaal geen energie aanwezig was. Een verhaal over hoe de beren, buiten de gebaande paden, omzeild werden.

Hoe een koe een haas vangt

“Het schrijven van een beleidsnotitie is geen sinecure. Het is een lang proces waarin zorgvuldig een aantal vaste stappen wordt doorlopen. Een interne startbijeenkomst met diverse teams, gesprek met de wethouder, externe benen-op-tafelsessies waarin geeltjes en stickers worden geplakt en aandachtspunten opgehaald. Het schetsen van proces en planning en het aanwijzen van een eindverantwoordelijke.

Maar soms doe je het helemaal anders! In de zomer van 2016 moest het er echt van komen; een beleidsnota dierenwelzijn. Aandacht voor dierenwelzijn was een lang gekoesterde wens van de fractievoorzitter van Leefbaar Diemen. Zij had de harten van veel inwoners veroverd door bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen samen met haar hond Flip op de verkiezingsposters te staan. Ze was tevens voorvechtster van meer schuine daken, zodat ook vogels hun nestje konden bouwen in het mooie Diemen. Maar dit terzijde. De toezegging van die-

renwelzijnsbeleid was gedaan en de tijd begon te dringen.

Omdat niet duidelijk was bij welke afdeling het nieuwe beleid thuishoorde (met 'dieren' hield de afdeling Ruimtelijk Beheer zich bezig maar als het om 'welzijn' ging was de afdeling 'Samenleving' in beeld), dubbelden de betrokken managers om de eer. Samenleving verloor (of won, het is maar hoe je het bekijkt) en zou de notitie gaan schrijven.

Er moest alleen nog iemand gevonden worden die dit varkentje ging wassen. Dat viel nog niet mee. Onder welk dossier kon dit vallen? Jeugdzorg, Wmo, Onderwijs, Sociale Zaken? Geen van alle een logische keuze. Een liefhebber dan maar. Er meldden zich er twee. Tijd hadden ze geen van beiden, dus er werd afgesproken dat de notitie binnen een week af moest zijn en dat er samen aan gewerkt zou worden.

Op een mooie zomerochtend in juni werd gestart. We bleven niet achter ons bureau zitten, maar trokken er op uit. We reden mee op de Dierenambulance, brachten een bezoek aan de Vogelopvang en hielpen een ochtendje mee op de laatste boerderij van Diemen. Ondertussen maakten we gezamenlijk een opzet, gebaseerd op goede voorbeelden uit het land. Al werd snel duidelijk dat een verdeling van de rollen tot meer resultaat én snelheid leidde. 'De schrijver' vuurde vragen af op 'de zoeker', die zich als een bezetene op internet en interne stukken stortte. Wat staat er in ons evenementenbeleid over vermaak met dieren? En hoe zit dat met een levende kerststal? Kunnen we als gemeente iets doen tegen 'plezierhengelen'? Haalt team Wijkbeheer ook kadavers op? Welke taak heeft het RIVM bij besmettelijke dierziekten? Wat doen we met dieren in geval van een ramp? Hoeveel geld gaat er naar de Dierenambulance? Met een belle-tje (met dank aan 'Twee voor Twaalf') werden de antwoorden aangekondigd en door de schrijver direct in de tekst verwerkt. De beleidsmedewerker van Ruimtelijk Beheer die veel meer verstand had van bijenvolkjes, gierzwaluwkasten, de kadaverdienst, het gedrag van tamme ganzen, oevers zonder beschoeiing, diervriendelijke maatregelen voor inwoners (en eigenlijk alles wat met dierenwelzijn te maken had) werd om de haverklap gebeld en bestookt met de laatste versies. Na een week zwoegen in een volstrekt onbekende wereld en ontzettend veel lol was de concept notitie Dierenwelzijn gereed. Een mooi voorbeeld van hoe een koe een haas vangt.

Na vaststelling in de raad werden de taken, heel verstandig, in de deskundige handen van de afdeling Ruimtelijk Beheer gelegd. Vijf jaar later, in 2021, werd Diemen tweede in een wedstrijd om de meest diervriendelijke gemeente van Nederland." ●

NAWOORD EN DANK

Ik heb meer dan dertig jaar met veel plezier bij de gemeente Diemen gewerkt en het was dan ook mooi om dit boek met verhalen over de wijze waarop er in Diemen gewerkt wordt te mogen samenstellen en redigeren.

Het idee om een boek met verhalen te maken die de Diemense kernwaarden illustreren, kwam van waarnemend gemeentesecretaris Theo Kemper. Het idee is van harte ondersteund door burgemeester Erik Boog, die ook het voorwoord heeft verzorgd.

'Diemen doen we met z'n allen' heb ik vaak gezegd. Met z'n allen is ook dit boek tot stand gekomen.

Uit alle bijdragen aan dit boek blijkt al dat de medewerking van een groot aantal mensen nodig was om tot dit resultaat te komen. Graag wil ik daar dan ook iedereen voor bedanken. Een aantal namen moet nadrukkelijk worden genoemd.

Op de eerste plaats natuurlijk alle verhalenvertellers. Op geheel eigen wijze hebben Martijn Alderse Baas, Barry van Beeren, Martin Cornelissen, Steven Dijk, Michiel van Emmerik, Ruud Grondel, Gerard Jager, Ron Kaptijn, Jeroen Klaasse, Jan Dick de Kort, Peter van de Mortel, Jos Muller, Frank Put, Nico Portegijs, Manon van Rooij, Karen van Rossum, Paul de Ruijter, Ben Schroevers, Anton Siebert, Ellen Smit, Chantal Spierenburg, Koen Stuurman, Sylvia Tettero, Rinze van Veen en Wies Lagerweij hun verhalen op papier gezet.

Dit boek had er niet gekomen zonder het bijna dagelijks klankborden met Ruud de Kort, strategische communicatieadviseur bij de gemeente, die de verbindende schakel met de organisatie vormde en op al mijn vragen meestal een antwoord had. Ruud vormde ook samen met Martin Cornelissen het begeleidingsgroepje dat vooral een rol speelde bij het richting geven aan de verhalen en het stimuleren (en opporren) van medewerkers om hun verhaal te vertellen.

Samantha Deijs van het team Communicatie is onvermoeibaar op zoek geweest naar passende foto's bij de verhalen. Susanne van Schoonhoven heeft de bijeenkomsten van de begeleidingsgroep georganiseerd.

Ingrid Voet van het team Communicatie heeft consciëntieus de eindredactie verzorgd. Ingrid heeft de tekst zorgvuldig gewogen en had oog voor zowel de grote lijnen als de kleine details. Haar suggesties voor het rubriceren en de aansluiting van de verschillende verhalen hebben de leesbaarheid van dit boek zeker bevorderd.

Robert Vulkers heeft de illustraties bij de verschillende rubrieken verzorgd. Van Kees Klaver is het ontwerp van het omslag. Hij was ook verantwoordelijk voor vormgeving en lay-out van het boek.

Ik ben hen allen veel dank verschuldigd. Tot slot dank ik alle overige mensen die met mij over het boek van gedachten gewisseld hebben, mij informatie hebben gegeven of mij op enigerlei andere wijze hebben geholpen.

FOTOVERANTWOORDING

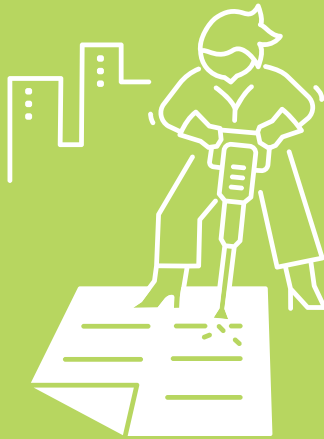
De gemeente Diemen heeft alle moeite gedaan om rechthebbenden van foto's te achterhalen. Zij die menen rechten te moeten doen gelden kunnen zich wenden tot de gemeente.

pagina 13	Fotografie John Davids
pagina 24	onbekend
pagina 32	Foto gemeente Diemen
pagina 36	Fotografie Gerrit Alink
pagina 46	Fotografie Gerrit Alink
pagina 53	ANP/ Amaury Miller
pagina 61	Foto Gerrit Hols, collectie HKD.
pagina 65	Foto Bas de Goede
pagina 73	Shutterstock (vrij van rechten)
pagina 82	Fotografie Gerrit Alink

Kernwaarden geven aan welke identiteit een organisatie wil hebben en ze zeggen iets over de heersende cultuur. In ons geval, bij de gemeente Diemen, zijn het de drijfveren van onze organisatie en laten ze zien waar we voor staan en waar onze kracht ligt.

Het is goed om zulke kernwaarden te benoemen, want ze werken verbindend in eigen kring. Tegelijkertijd is het voor de buitenwereld goed om te weten wat voor organisatie we zijn of willen zijn. Dat is belangrijk bij het aantrekken van nieuwe medewerkers, maar ook goed voor onze samenwerkingspartners. En niet in de laatste plaats voor de inwoners van Diemen.

Wat dergelijke abstracte waarden voor de dagelijkse gang van zaken nou werkelijk betekenen en of ze wel echt kloppen met de praktijk op de werkvloer, is niet altijd even duidelijk. In dit boek proberen we nu aan de hand van ruim dertig eigenzinnige verhalen uit de werkpraktijk van bestuurders en medewerkers te laten

zien, dat ze wel degelijk aansluiten bij onze plannen, ideeën en aanpak. Dat het geen hoogdravende management waarheden zijn, maar echte verhalen, over grote thema's én over kleine gebeurtenissen. Als illustratie van waar we voor willen staan.

De verhalen zijn niet bedoeld om te laten zien hoe goed we het allemaal doen. Ook in Diemen gaat er wel eens iets mis. De verhalen stralen echter allemaal een zekere trots uit. Trots op wat er is bereikt en op welke manier dat is gebeurd. Niet om ons op de borst te kloppen, maar vooral om van betekenis te zijn voor de inwoners, bedrijven en instellingen in Diemen, te inspireren, te leren en op de ingeslagen weg verder te gaan.

Voor iedereen die geïnteresseerd is in het reilen en zeilen van de lokale overheid is het vooral een mooi kijkje achter de schermen van een niet zo heel grote gemeente, die op zijn eigen wijze invulling geeft aan het werk voor de inwoners van Diemen.

Gemeente
Diemen